

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**FRANCOUZSKO-ČESKÉ A ČESKO-FRANCOUZSKÉ
PŘEKLADOVÉ TERMINOLOGICKÉ SLOVNÍKY
Z OBLASTI PRÁVA, ADMINISTRATIVY A EKONOMIE:
SROVNÁVACÍ STUDIE**

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Pešek, Ph.D.

Autorka práce: Markéta Faltová

Studijní obor: AFEU

Ročník: 3.

2007

Tato práce se zabývá porovnáním francouzsko-českých a česko-francouzských překladových terminologických slovníků z oblasti práva, administrativy a ekonomie. Práce má dvě hlavní části: část teoretickou a část praktickou. Teoretická část charakterizuje teoretická východiska pro sestavení slovníku. Předmětem praktické části je studium vybraných slovníků podle metod popsaných v předchozí části.

This work deals with the comparison of the French-Czech and Czech-French terminological dictionaries from the field of law, administration and economy. The work has two essential parts: the theoretic part and the practical part. The theoretic part characterizes the theoretic recourses for completion of a dictionary. The subject of the practical part is the study of chosen dictionaries according to the methods described in the preceding part.

Děkuji Mgr. Ondřejovi Peškovi, Ph.D za odborné vedení a pomoc při vypracování bakalářské práce.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Francouzsko-české a česko-francouzské překladové terminologické slovníky z oblasti práva, administrativy a ekonomie, vypracovala samostatně s použitím pramenů uvedených v bibliografii.

Souhlasím, aby text mé bakalářské práce byl zveřejněn v prostředí databáze STAG v souladu s ustanoveními příslušného rektora Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

V Českých Budějovicích dne

.....

Podpis

OBSAH

I. ÚVOD.....	7
II. ČÁST TEORETICKÁ.....	9
II.1. Teoretická východiska sestavení překladových slovníků.....	9
II.1.1. Základní pojmy.....	9
II.1.2. Výběr slov.....	11
II.1.2.1. Kritéria při výběru slov.....	11
II.1.3. Způsob excerptce.....	13
II.1.4. Text překladového slovníku.....	14
II.1.4.1. Makrostruktura slovníku.....	15
II.1.4.2. Mikrostruktura slovníku.....	15
II.1.5. Heslo překladového slovníku.....	16
II.1.5.1. Výstavba hesel.....	16
II.1.5.1.1. První část slovníkového hesla.....	17
II.1.5.1.2. Druhá část slovníkového hesla.....	18
II.1.5.2. Řazení hesel.....	19
II.1.5.3. Typy hesel.....	20
II.1.6. Rozsah slovníku.....	21
II.2. Terminologické překladové slovníky.....	22
II.2.1. Základní pojmy.....	22
II.2.2. Termín v odborném textu.....	24
II.2.2.1. Charakteristika termínů.....	24
II.2.2.2. Tvoření termínů.....	25
II.2.2.3. Zdroje termínů.....	25
II.2.3. Aktuálnost uváděné terminologie.....	26
Seznam užitých literatury v teoretické části.....	27

III. ČÁST PRAKTICKÁ.....	28
III.1. Kritéria pro srovnání překladových terminologických slovníků.....	28
III.2. Analýza překladových terminologických slovníků.....	29
III.2.1. Oblast ekonomie.....	29
III.2.1.1. 1948, Obchodní a hospodářský slovník francouzsko-český, Čada J., Praha, Samcovo knihkupectví.....	29
III.2.1.2. 1964, Francouzsko-český hospodářský slovník, Dubský O., Praha, SPN.....	30
III.2.1.3. 1994, Klíčová slova v mezinárodním obchodě, kolektiv autorů, Praha, PP Agency.....	32
III.2.1.4. 1998, Francouzsko-český, česko-francouzský obchodní slovník, Dubský J., Vlasák V., Dubský O., Praha, SPN.....	33
III.2.1.5. 2003, Francouzsko-český, česko-francouzský hospodářský slovník, Kidlerová Z., Prieslová J., Brouland P., Plzeň, Fraus.....	34
III.2.1.6. 2003, Ekonomika v 11 jazycích, Břenková M.,.....	35
III.2.1.7. Shrnutí slovníků z oblasti ekonomie.....	36
III.2.2. Oblast práva.....	37
III.2.2.1. 1994, Francouzsko-český právní slovník, Tomaščinová J., Larišová M., Jihočany, H&H.....	37
III.2.2.2. 1997, Dictionnaire juridique, administratif et politique Tchèque-français, Pataki P., Praha, Linde.....	38
III.2.2.3. 1997, Čtyřjazyčný právní slovník, Tomášek M., Tomášková V., Praha, Kodex.....	38
III.2.2.4. 1997, 1999, 2005, Čtyřjazyčný slovník práva Evropského společenství, Tichý L., Král R., Svoboda P., Zemánek J., Praha, Linde.....	40
III.2.2.5. 2000, Česko-anglicko-německo-francouzský slovníček právních pojmu, Bakeš M., Marková H., Tuláček J., Praha, Linde.....	41
III.2.2.6. Shrnutí slovníků z oblasti práva.....	42

III.2.3. Oblast administrativy.....	43
III.2.3.1. 1995, Pojišťovací francouzsko-český slovník, Kovárnová M., Škorpil M., Pulso.....	43
III.2.3.2. 1997, Česko-francouzský a francouzsko-český finanční slovník, Pohorská R., Vlasák V., VŠE.....	44
III.2.3.3. 2002, Francouzsko-český slovník finanční, Pohorská R., Plzeň, Fraus.....	45
III.2.3.4. Shrnutí slovníku z oblasti administrativy.....	46
Seznam užití literatury v praktické části.....	48
IV. ZÁVĚR.....	49

PŘÍLOHOVÁ ČÁST

Příloha č. 1.....	1
Příloha č. 2.....	2
Příloha č. 3.....	3
Příloha č. 4.....	4
Příloha č. 5.....	5
Příloha č. 6.....	6
Příloha č. 7.....	7
Příloha č. 8.....	8
Příloha č. 9.....	9
Příloha č. 10.....	10
Příloha č. 11.....	11
Příloha č. 12.....	12

I. ÚVOD

V dnešní době jsou slovníky považovány za samozřejmost. Zvykli jsme si do nich nahlížet a vyhledávat definice neznámých slov či různé informace.

Používání slovníků nám umožňuje rozvíjet znalosti o světě a zdokonalovat jazyk mateřský i cizí. Slovník tedy splňuje nejen požadavky pedagogické a didaktické, ale i požadavky lingvistické, protože hovoří o jazyce s pomocí jazyka. V neposlední řadě je slovník i jakýmsi kulturním odkazem společnosti.^{1/}

Názorným a zároveň aktuálním příkladem výše uvedených charakteristik je rozmach slovníků v souvislosti s možností volného cestování a získání zaměstnání i mimo region vlastní země, se vznikem a rozšířením Evropské unie, která klade velký význam na výuku cizích jazyků. Evropská unie podporuje své občany v obohacování jazykových znalostí a tím jim usnadňuje pohyb po Evropě.

Není tedy divu, že během posledních let vzrostla v České republice nabídka různých druhů slovníků se zaměřením na odlišné požadavky uživatelů.

Ze široké škály slovníků jsem se rozhodla věnovat těm, které nejvíce souvisí s náplní mého studia. Proto se v této práci zaměřuji na porovnání překladových francouzsko – českých a česko – francouzských terminologických slovníků z oblasti práva, administrativy a ekonomie, které jsou nyní v České republice dostupné.

Soustředěuji se především na překladové slovníky vydané v knižní podobě.

1/ volně přeloženo: Niklas-Salminen, A. (1997), *La Lexicologie*, Paris, Armand Colin, str. 94

Strukturu studie tvoří čtyři hlavní části:

- 1) úvod,
- 2) část teoretická,
- 3) část praktická,
- 4) a závěr.

Část teoretická se zabývá teorií zpracování slovní zásoby a definuje východiska sestavení překladových slovníků. Předmětem části praktické je samotné téma studie, kde jsou na jednotlivé slovníky aplikované metody popsané v předchozí části, tato část zároveň slovníky konfrontuje a hodnotí jejich celkové sestavení. Závěr je tvořen shrnutím veškerých poznatků získaných při porovnávání slovníků a stručnou rekapitulací výsledků studie.

II. ČÁST TEORETICKÁ

II.1. TEORETICKÁ VÝCHODISKA SESTAVENÍ PŘEKLADOVÝCH SLOVNÍKŮ

Titul této kapitoly naznačuje, že jejím předmětem je teoretická část lexikografie. Kapitola je rozdělena podle teoretických postupů při sestavování překladových slovníků na následující kapitoly :

- 1) základní pojmy,
- 2) výběr slov,
- 3) způsob excerptce,
- 4) text překladového slovníku,
- 5) heslo překladového slovníku,
- 6) a rozsah překladového slovníku.

II.1.1. ZÁKLADNÍ POJMY

Před samotným zpracováním tematiky této části, považuji za správné připomenout pojmy lexikografie, slovník a překladový slovník.

Slovníky cizích slov obecně charakterizují lexikografii, nebo-li slovníkařství, jako jazykovědnou disciplínu, která se zabývá teorií i praxí zpracování slovní zásoby jazyka ve slovnících.^{1/}

Cílem slovníku je podat obraz slovní zásoby daného jazyka tak, aby uživatel rozuměl významu každé jednotlivé lexikální jednotky. Z formálního hlediska představuje slovník jakéhokoliv typu abecedně uspořádaný seznam hesel.

1/ Petráčková V., Kraus J. & kol., (2000), Akademický slovník cizích slov, Praha, Academia, str. 457

Předmětem slovníku překladového je poskytnout adekvátní překlad. To znamená nalézt takové lexikální jednotky cílového jazyka, které by po použití v daném kontextu zachovaly co nejpřesněji veškeré informace o daném slovu; tedy splnily podmínky funkční ekvivalence překladu.

Autoři F. Čermák a R. Blatná obecně shrnují definici překladového slovníku takto:

„Slovník je příručka mapující lexikálně sémantické korelace a všechny další systémové vztahy mezi dvěma jazyky, s nimi pevně spjaté, který má paradigmaticko - syntaktickou povahu.“^{1/}

1/ Čermák, F. – Blatná, R (eds), (1995), Manuál lexikografie, Jihočany, H & H, str. 231

II.1.2. VÝBĚR SLOV

Cílem této kapitoly je popsat základní hlediska a kritéria, které je třeba dodržovat při výběru slov; zmíněny jsou i špatné postupy, kterým je naopak vhodné se vyhnout.

Prvním krokem při správném sestavování překladových slovníků je předejít častým problémům, z nichž bych zmínila především tyto:

- a) Na překladu z jazyka cizího do jazyka mateřského by se měl podílet rodilý mluvčí, tj. cizinec a naopak.
- b) Slovník není možné chápat jako seznam slov, ke kterým hledáme slova jiná v dalším seznamu. Slovník je „komplexní a strukturovaný soubor hesel, ke kterým hledáme ekvivalentní hesla ve druhém souboru.“^{1/}

Dále je třeba si uvědomit, že výběr slov je ovlivněn slovní zásobou každého jazyka, která je odrazem určité neustále se měnící jazykové skutečnosti v dané době. Z tohoto důvodu nemůže standardní slovník obsahovat slova a výrazy příliš dobově omezené či příležitostné. Proto, jak poznamenává J.Šabršula (1983, s.239), při výběru slov do slovníku záleží vždy na tvůrčí práci lexikografa.

II.1.2.1. KRITÉRIA PŘI VÝBĚRU SLOV

Hlavním kritériem při výběru slov je typ slovníku a potřeba uživatele. Proto jsou hesla volena vždy tak, aby odpovídala tématické náplni slovníku, tzn. správnému poměru složky obecné a specifické. Zároveň je snahou slovník přizpůsobit co možná nejvíce běžnému uživateli.

Informace, které seznamují uživatele s charakterem slovníku jsou uvedeny v předmluvě. Ta mimo jiné popisuje i cíle slovníku a principy, podle kterých autor postupoval. Předmluva, dodává J.Šabršula (1983, s.259), má význam i pro lingvisty, kteří se zabývají sestavováním slovníků.

1/ Čermák, F. – Blatná, R (eds), (1995), Manuál lexikografie, Jihočany, H & H, str. 231

Dalším, neméně důležitým kritériem, je kritérium frekvenční, tj. výběr slov podle frekvence užití. Na tuto problematiku zde vzniká několik pohledů, „...neboť dosud neexistuje ´všeobecně přijatá norma´ pro výběr slov.“^{1/} Obecně by měla být slova vybírána tak, aby byla objektivní a současná. Proto se do slovníku zařazuje i složka mluveného jazyka.

S výběrem slov podle frekvence souvisí také zahrnování odborných názvů, internacionalizmů a geografických jmen, se kterými se běžně v životě setkáváme. V případě odborných názvů, píše J.Šabršula (1983, s.241), se může stát, že kvůli rozdílům v sociálně politickém vývoji různých jazyků, není nalezen příslušný ekvivalent a cizí termín musí být transliterován, tj. přepsán z jednoho písma do jiného. Jedná-li se internacionalizmy, měla by být uváděna především problémová slova.

V neposlední řadě bych zmínila kritérium nominativní (tj. pojmenovavací) reprezentativnosti, o kterém pojednávají pouze F.Čermák a R.Blatná. Jedná se o „...hledisko úplnosti či aspoň výběrové úplnosti pokrytí zvolené úrovně pojmenovavacích potřeb...“^{2/} Autoři zde zdůrazňují, že nelze jen tak vypustit některé pojmy a tím způsobit „pojmové mezery“.^{3/}

1/ Šabršula, J. (1983), Základy francouzské lexikologie, Praha, SPN, str. 241

2/ 3/ Čermák, F. – Blatná, R (eds), (1995), Manuál lexikografie, Jihočany, H & H, str. 234

II.1.3. ZPŮSOB EXCERPCE

Tato kapitola definuje a obecně popisuje metodu pro získávání pramenů, které autoři slovníků následně zpracovávají. Nejprve vysvětlují pojem excerpce a poté se věnují jednotlivým pramenům.

Excerpce, nebo-li lexikografická dokumentace, je hlavním způsobem shromažďování jazykového materiálu. Spočívá ve vyhledávání a vypisování slov při dodržování určitých zásad, pravidel a principů.

Jako primární prameny pro excerpce slouží jak zdroje klasické literatury (pro slovníky spisovného jazyka), tak i zdroje literatury naučné, především z oboru společenských, přírodních a technických věd. Vhodným pramenem je i tisk – noviny a časopisy. Jejich hodnotou jsou nejnovější a současné texty s aktuálními náměty.

Vedle výše uvedených pramenů existují také prameny vedlejší (sekundární), jako jsou např. doktorské práce, odborné slovníky, encyklopedie, slovníky cizích slov, apod.

Každé excerpované slovo by mělo být opatřeno lexikografickým kontextem, tzv. kolokací.

Kolokace je dvojice (nebo i více slov) samostatných lexikálních jednotek obvykle spojovaných. Je tedy „...jasně vymezeným kontextem, jenž ukáže, v kterém významu je heslové slovo užito, a jenž současně ukáže některé jeho sémantické znaky a gramatické vlastnosti.“^{1/}

Snahou je, aby lexikografický kontext byl kratší a především jasný, dodává J. Šabršula (1983, s.256, 257).

1/ Šabršula, J. (1983), Základy francouzské lexikologie, Praha, SPN, str. 257

II.1.4. TEXT PĚKLADOVÉHO SLOVÍKU

V této kapitole je podle různých hledisek popsán text slovníku jako celek. Nejdříve je zmíněno hledisko grafické, které je všeobecně známé a pro text slovníku charakteristické. Následuje hledisko odborné, tj. lingvistické, podle něhož je text slovníku sestavován.

K literatuře, ze které jsem čerpala bych dodala, že J. Šabršula se o dané problematice zmiňuje velice okrajově v několika větách. Autoři F. Čermák a R. Blatná věnují textu slovníku podrobný popis v kapitole nazvané „II. Speciální část“.

Text slovníku se od jiných textů na první pohled liší svou grafickou podobou. Představíme-li si jakoukoliv stránku ve slovníku, tvoří ji zpravidla dva odstavce (jedná-li se o slovník velkého rozsahu, odstavců může být více), jejichž pravá a levá část jsou od sebe odlišeny různým typem písma nebo barvy.

Je tedy zřejmé, že nejen funkce slovníku, ale i jeho grafické uspořádání svědčí o tom, že slovník „...není určen pro souvislou četbu, není spojitý, nýbrž diskrétní...a připomíná spíše výčet dat.“^{1/}

Text slovníku je soubor abecedně uspořádaných heslových statí, které jsou rozdělené na část levou, makrostrukturu, a část pravou, mikrostrukturu.

V Základech francouzské lexikologie J. Šabršula cituje J. Rey-Debove, který říká, že text je definován „...par rapport à la macrostructure (ensemble programmé d'items), en fonction de langue des entrées ... Il est couramment défini, aussi, par rapport à la microstructure (ensemble programmé d'information sur l'entrée)...“^{2/}

1/ Čermák, F. – Blatná, R (eds), (1995), Manuál lexikografie, Jihočany, H & H, str. 21

2/ Šabršula, J. (1983), Základy francouzské lexikologie, Praha, SPN, str. 255

(J. Rey-Debove, „Le dictionnaire comme discours sur la chose et discours sur le signe“, Semiotica, I, 1962, La Haye, Mouton, str. 186)

II.1.4.1. MAKROSTRUKTURA SLOVNÍKU

Makrostruktura, nebo-li organizace slovníku, je tvořena heslovými slovy, která jsou uspořádaná podle jistého řádu (např. abecední, pojmový). F. Čermák a R. Blatná (1995, s.21) dodávají, že heslové slovo, také označováno jako slovníkový vstup, uvádí heslovou stat', popř. další podhesla. Heslová slova jsou uváděna v reprezentativních tvarech, tj. v nominativu singuláru, slovesa v infinitivu.

V širším pojetí může být k makrostruktuře přiřazena i předmluva slovníku, tabulky a přílohy či obrazové materiály.

II.1.4.2. MIKROSTRUKTURA SLOVNÍKU

Mikrostruktura slovníku vysvětluje, popisuje či udává v jiném jazyce heslová slova makrostruktury, odpovídá tedy "...vnitřnímu členění údajů v jednotlivých heslech, zároveň obsahuje dvě roviny, a to rovinu řeč:jazyk a rovinu jazyk:metajazyk."^{1/}

Mikrostruktura je také jednotkou langue a parole a sdružují a prostupují se v ní jednotlivá hlediska sestavení slovníku – fonologické, grafické, gramatické, tématické, pragmatické, stylistické a textové.

Údaje o heslech jsou mikrostruktuře řazeny podle ustáleného pořadí s využitím různých zkratk a typografických znaků, jako např. závorky, interpunkce, typy písma, odkazy atd. Na samotné údaje o heslech navazují údaje pravopisné, výslovnostní (zpravidla uvedené v hranatých závorkách), formálně morfologické a popř. údaje o původu.

Důležité je i jednotné grafické řešení mikrostruktury, které by mělo být pro uživatele jasné a přehledné.

1/ Šabršula, J. (1983), Základy francouzské lexikologie, Praha, SPN, str. 255

II.1.5. HESLO PŘEKLADOVÉHO SLOVNÍKU

Heslo, tzv. lemma, je „základním stavebním kamenem“ každého slovníku. Na heslech je postaven slovníkový text, hesla určují charakter slovníku a zaměření na adresáta.

Tato kapitola představuje jednotlivé aspekty týkající se hesla překladového slovníku, podle kterých je celé téma rozděleno do následujících částí:

- 1) výstavba hesel,
- 2) řazení hesel,
- 3) a typy hesel.

II.1.5.1. VÝSTAVBA HESEL

V této kapitole se zabývám strukturou slovníkového hesla, popisuji a charakterizuji obsah jeho částí.

Jako hlavní zdroj literatury jsem si zvolila 'Základy francouzské lexikologie' J.Šabršuly, jehož postup považuji za přehlednější a jasnější. Literatura od F.Čermáka a R.Blatné je zde používána pouze doplňkově.

Výstavba hesel hraje v tvorbě slovníku zásadní roli. I přesto, že je při jejich sestavování nutno dodržovat určité postupy, je lexikograf tvůrčí osobností, která předává do slovníku něco svého.

Obecně by výstavba hesla měla být přehledná, graficky jednotná a snadná pro orientaci. Je však zřejmé, že požadavky na výstavbu hesel malého, středního a velkého slovníku se budou lišit.

Dále by heslo mělo být vystavěno tak, aby zahrnovalo všechny důležité informace o příslušné lexikální jednotce na úrovni jednotlivých jazykových rovin. V této souvislosti J.Šabršula dodává, že celé heslo „...je považováno za lexikální abstrakci lexikální jednotky.“^{1/}

1/ Šabršula, J. (1983), Základy francouzské lexikologie, Praha, SPN, str.261

Z hlediska struktury má slovníkové heslo dvě základní části:

- 1) část první, tzv. lemma, nebo-li slovníkový vstup, je tvořena heslovým slovem,
- 2) část druhá obsahuje hlavní část hesla, které popisuje význam lexikální jednotky ve všech jejích aspektech.

II.1.5.1.1. První část slovníkového hesla

První část slovníkového hesla je tvořena heslovým slovem a tzv. záhlavím.

Heslové slovo je zpravidla uvedeno tučným písmem, v základní grafické podobě. Součástí hesla je výslovnost slova, která bývá uváděna v hranatých závorkách. K obecným informacím o heslovém slově patří i údaje o možných pravopisných a výslovnostních variantách.

U podstatných a přídavných jmen je heslové slovo v rodě mužském čísla jednotného; existuje-li tvar rodu ženského, je řazen ihned za příslušným heslovým slovem rodu mužského, v některých slovnících může být uváděn jako samostatné heslo. Nepravidelné tvary množného čísla jsou rovněž řazeny bezprostředně za heslovým slovem. U sloves má heslové slovo vždy tvar infinitivu.

F.Čermák a R.Blatná (1995, s.241) dále zmiňují význam morfemického švu, který by měl být v lemmatu vyznačen v místě, od kterého je slovo ohýbáno.

Záhlaví je obvykle tvořeno informacemi o slovním druhu, poučení o tvarech, u slov přejatých o původu slova, v některých případech i o stylistické charakteristice, která je většinou uváděna formou zkratk jednotných pro celý slovník. U sloves a dějových jmen je zmíněna příslušná vazba.

Je nutno dodat, že veškeré údaje v záhlaví platí vždy pro celý heslový odstavec.

II.1.5.1.2. Druhá část slovníkového hesla

Druhá část slovníkového hesla tvoří lexikálně sémantický obsah slova tak, jak je užíván v běžné komunikaci, v různých situacích a kontextech. Úkolem lexikografa je popsat jednotlivé významy, příslušná jazyková spojení a terminologická užití. K tomuto účelu slouží exemplifikace, tj. uvádění příkladů, citace, ale i začlenění synonym a antonym do této části hesla.

„Za synonyma jsou označována slova různých forem a významu buď podobného nebo téměř stejného.“^{1/} Předností synonym je schopnost co nejpřesněji vystihnout význam slova. Zároveň mají synonyma funkci zkracující. Samostatně se užívají např. k vysvětlení slov jednoznačných či slov z různých jazykových vrstev (slova zastaralá, lidová, z odborného jazyka apod.).

V této souvislosti F.Čermák a R.Blatná (1995, s.242) poznamenávají, že množství uvedených synonym je třeba volit podle zaměření slovníku.

Rovněž příklady, doklady a citace, jsou nedílnou součástí slovníkového hesla. Jejich cílem je ilustrovat a konkretizovat význam slova a doplňovat a zpřesňovat jeho významové odstíny. Příklad by měl odrážet živý jazyk. Musí být funkční a musí z něho být zřejmý význam slova, jeho praktické užití a jeho vazby. Neměl by se však s významem slova překrývat, zdůrazňují F.Čermák a R.Blatná (1995, s.243). Příklady mohou pocházet z psaných textů nebo je může vytvořit lexikograf. Obecně jsou spíše užívány příklady původní (autentické), zvláště ve velkých slovnících.

Citované příklady se v jednotlivých slovnících liší, a to především v délce a v jejich přesnosti. Některé slovníky citují celý lexikografický kontext, jiné uvádí pouze zkrácenou část textu; vypuštěné části bývají v tomto případě vyznačeny tečkami.

F.Čermák a R.Blatná (1995, s.244) doplňují, že součástí druhé části hesla jsou i ustálená spojení, většinou terminologického charakteru, dále frazeologie a v neposlední řadě odkazy.

1/ Šabršula, J. (1983), Základy francouzské lexikologie, Praha, SPN, str. 277

II.1.5.2. ŘAZENÍ HESEL

Řazení hesel nepodléhá žádným pevným pravidlům a stejně jako výstavba hesel je i řazení ovlivněno různými faktory, mezi které patří např. typ slovníku, osobnost a tvůrčí schopnosti lexikografa či povaha uživatele.

Tyto faktory se poté promítají v samotném uspořádání významů polysémních slov, významových odstínů, synonym, antonym, příkladů víceslovných lexikálních jednotek, frazeologismů, apod. Proto „je optimalizace mikrostruktury stále aktuální.“¹

V souvislosti s frazeologickými spojeními a víceslovnými lexikálními jednotkami vzniká otázka, ke kterému heslovému slovu (nebo zda k oběma) budou přiřazeny. Jednotný způsob neexistuje, a proto vznikají různá řešení. Jedním z nich je řadit frazeologická spojení a víceslovné lexikální jednotky jako podhesla, jiné řešení navrhuje řazení na konec hesla či za jednotlivé významy.

Obvykle se při řešení tohoto problému postupuje podle rozsahu slovníku. Velké slovníky neshrnují frazeologii na konec hesla, ale uvádějí ji ihned za každým významem, a některé víceslovné lexikální jednotky řadí jako samostatná hesla.

Přesto, že je způsob řazení hesel v jednotlivých slovních řešeních různě, existují určitá hlediska, kterými se autoři slovníků obvykle řídí. Těmito hledisky jsou:

- a) kladení důrazu na celkovou přehlednost,
- b) uspořádání hesel podle významu slov,
- c) a postupování od významu nejběžnějšího k významům souvisejícím.

1/ Čermák, F. – Blatná, R (eds), (1995), Manuál lexikografie, Jihočany, H & H, str. 240

II.1.5.3. TYPY HESEL

Hlavním zdrojem pro tuto kapitolu je 'Manuál lexikografie' autorů F.Čermáka a R.Blatné, kteří, oproti J.Šabršulovi, věnují tematice typů hesel rozsáhlejší a detailnější popis.

Slovníková hesla lze dělit podle různých aspektů. Nejčastějším z nich je dělení podle počtu lexikálních jednotek na jednoslovné a víceslovné lexémy, které obecně tvoří nejvíce hesel ve slovnících.

Mezi víceslovné lexémy patří frazeologie a terminologie, jejichž charakter je odlišný od ostatních hesel a tím jsou jiné i postupy při jejich zpracování. Platí, že „...specifičtější objekt si vždy žádá specifičtější a tedy náročnější popis.“^{1/}

Dalšími typy hesel jsou podle F.Čermáka a R.Blatné hesla odkazová, vlastní a zeměpisná jména, značky a zkratky a také hesla konstruovaná. Autoři ještě dodávají, že „...názorné obrázky, ilustrace, přehledy, schémata a soupisy je třeba chápat jako doplněk výbavy vlastního hesla.“^{2/}

Kromě předchozích typů hesel popisují F.Čermák a R.Blatná (1995, s.111) další možnost rozdělení, které je spíše obecnějšího rázu a rozlišuje hesla na hesla standardní, hesla odkazová, nepravidelné tvary, morfémy (např. sufixy, prefixy), vydělované části slov, které J.Šabršula charakterizuje jako „autonomní“^{3/} (např. poly-, extra-), dále na zkratky, vlastní a zeměpisné názvy a hesla konstruovaná.

1/ Čermák, F. – Blatná, R (eds), (1995), Manuál lexikografie, Jihočany, H & H, str.111

2/ Čermák, F. – Blatná, R (eds), (1995), Manuál lexikografie, Jihočany, H & H, str.111

3/ Šabršula, J. (1983), Základy francouzské lexikologie, Praha, SPN, str. 259

II.1.6. ROZSAH SLOVNÍKU

Posledním teoretickým východiskem pro sestavení překladového slovníku, kterým se v této práci zabývám, je rozsah slovníku. Jedná se o kapitolu, která se od předešlých kapitol liší v tom, že její náplň není podložena žádným zjištěným kritériem. Dalo by se říci, že uvádění rozsahu slovníku je pouze jakýmsi nakladatelským tahem, zaměřeným na uživatele.

Podle rozsahu, který je určen množstvím uvedených informací, můžeme rozlišit několik druhů slovníků, jakou jsou např. slovníky kapesní, studijní, vědecké atd. V každém případě platí, že čím je rozsah slovníku větší, tím je větší i specifická složka. Vždy je však rozsah slovníku omezený.

Pro srovnání jsem se rozhodla uvést jak rozdělení slovníků podle J.Šabršuly, tak i podle F.Čermáka a R.Blatné. J.Šabršula rozlišuje slovníky podrobněji; rozlišení F.Čermáka a R.Blatné je stručnější, ale naprosto dostačující.

J.Šabršula, 1983, s.247 :

- a) velký slovník, tzv. Thesaurus, jeho snahou je pokrýt co možná nejvíce informací,
- b) střední slovník obsahuje 35 – 50 tisíc hesel,
- c) malý slovník má většinou 10 – 15 tisíc hesel,
- d) minislovníky, mezi které řadíme tzv. vokabuláře (dvojjazyčný slovník v podobě přílohy k vydání textu cizího autora) a tzv. glosáře (seznam slov s jejich vysvětlením).

F.Čermák – R.Blatná, 1995, s.233 :

- a) kapesní slovník, obsahuje 10 – 15 tisíc hesel,
- b) střední slovník, obsahuje 35 – 50 tisíc hesel,
- c) velký slovník, obvykle 80 tisíc a více hesel, se snahou být vyčerpávající.

Schéma: členění slovníků podle rozsahu, Šabršula, J.,1983, s.249 (viz příloha č.1)

II.2. TERMINOLOGICKÉ PŘEKLADOVÉ SLOVNÍKY

V této kapitole se dostáváme k samotnému jádru teoretické části práce. I přesto, že se jedná o kapitolu klíčovou, bylo nutné, aby jí předcházelo téma teoretických východisek sestavení překladových slovníků (viz II.1.), jehož cílem bylo nejdříve uvést a přiblížit danou problematiku a poté obecně popsat jednotlivé postupy při vypracovávání překladových slovníků.

Kapitola je rozčleněna do následujících částí:

- 1) základní pojmy,
- 2) termín v odborném textu a v jazykovém systému,
- 3) a aktuálnost uváděné terminologie.

II.2.1. ZÁKLADNÍ POJMY

Abychom správně pochopili náplň kapitoly, je třeba osvětlit několik s ní souvisejících základních pojmů jako jsou: terminologie, terminografie, termín a jeho definice a výklad, terminologický slovník.

Odborná literatura, stejně jako slovníky cizích slov, se shodují, že pojem terminologie může být chápán dvěma způsoby. První z nich nazývá terminologii naukou o termínech, druhý popisuje terminologii jako soubor termínů určitého oboru. Obecně je však terminologie součástí lexikografie.

Terminografie je oblastí terminologie. Zabývá se popisem termínů a pojmů a tvorbou terminologických slovníků.

K vymezení termínu se již vyjádřila řada lingvistů a jejich názory se v některých hlediscích odlišují. Přesto existuje definice, která je všem společná a která říká, že termín je výraz v systému pojmů užívaný v odborných a vědeckých textech.

V souvislosti s definicí termínu se hovoří i o výkladu termínu. Tyto dva pojmy je však třeba rozlišovat, zdůrazňuje J.Schwarz a dodává, že „...definice je přesné a jednoznačné vymezení významu termínu, a...výklad je vysvětlení významu termínu, který není jednoznačně definovatelný...“^{1/}

Posledním zmiňovaným pojmem je terminologický slovník, což je soubor terminologických hesel, která se vztahují obvykle k vymezené tématické oblasti.

1/ Schwarz, J., (2003), Národní knihovna, Knihovnické revue, roč. 14, č.1, str. 22

II.2.2. TERMÍN V ODBORNÉM TEXTU

V této kapitole nejprve popisují základní rysy termínu, jeho odlišnosti od běžného hesla a jeho zapojování do vědeckých či odborných textů. Poté následuje problematika zabývající se tvořením a zdroji termínů. Pro přehlednost je kapitola rozdělena na tyto části:

- 1) charakteristika termínů,
- 2) tvoření termínů
- 3) a zdroje termínů.

II.2.2.1. CHARAKTERISTIKA TERMÍNUŮ

Tak jako je heslo základem slovníku, je termín základem odborného textu a tedy i terminologického slovníku. Proto je zřejmé, že termín ve významu odborný název nepatří mezi běžně užívanou, tj. neobornou, slovní zásobu.

Existuje několik typických rysů, podle kterých se termíny zřetelně odlišují. Podle B.Poštolkové (1979, s.160) se termíny vyznačují sémantickou jednoduchostí, tj. nejsou polysémní, nedefiniční jednoznačností, monofunkčností a stabilitou, dále jsou nezávislé na kontextu a nemají expresivní příměsi.

Autoři F.Čermák a R.Blatná (1995, s.146-147) charakterizují odlišnost termínů z jiného hlediska. Porovnávají mezi sebou heslové slovo v lexikografickém a terminografickém projektu. Hlavní rozdíly vidí v heslovém slově a v gramatických informacích.

Gramatické informace o vlastnostech termínů jsou v terminografických projektech obecně považovány za vedlejší. V případě heslového slova bývá v terminografických projektech zpravidla použito víceslovné pojmenování, a proto mohou být termíny nahrazeny svými zkratkami.

II.2.2.2. TVOŘENÍ TERMÍNŮ

Při tvoření nových termínů je třeba dodržovat určité zásady. Terminograf (popř. terminografický tým) by si měl zvolit jednotný systém, podle kterého bude postupovat.

Se vznikem termínů je spojován proces terminologizace, který spočívá v „...přejímání slov běžné slovní zásoby do terminologických soustav.“^{1/} Opačným, přesto souvisejícím jevem, je proces determinologizace, kdy se termíny stávají součástí běžné slovní zásoby.

Oba tyto procesy mají společné to, že mění strukturu slovní zásoby a propojují odbornou a běžnou slovní zásobu jazyka.

II.2.2.3. ZDROJE TERMÍNŮ

Hlavními prameny (zdroji) termínů v terminologických slovnících jsou tzv. zdrojové texty, ze kterých jsou jednotlivé termíny excerpovány (viz II.1.3.).

Tyto prameny lze rozdělit do dvou skupin na:

- 1) terminologické prameny primární, které pochází především z aktuální oborové článkové a monografické literatury,
- 2) a terminologické prameny sekundární, čerpané z různých výkladových slovníků či encyklopedií.

Autor (popř.kolektiv autorů) terminologické práce by měl za hlavní zdroj upřednostňovat prameny primární, „...protože obsahují nejnovější termíny a aktuální významy excerpovaných termínů.“^{2/} Prameny sekundární je lépe užívat pouze k doplnění. Další doplňující informace mohou poskytnout i externí experti, kteří se v daném oboru pohybují a sledují jeho aktuální rozvoj.

1/ Hrbáček, J., (1986), Naše řeč, č. 69, „Termín v textu a v jazykovém systému“, str. 87

2/ Schwarz, J., (2003), Národní knihovna, Knihovnické revue, roč. 14, č.1, str. 26

II.2.3. AKTUÁLNOST UVÁDĚNÉ TERMINOLOGIE

Aby překladový terminologický slovník, stejně jako jakýkoliv jiný slovník, splňoval všechny požadavky, musí obsahovat aktuální informace, tj. takové informace, které odrážejí danou společenskou situaci, stupeň společenského vývoje a v případě terminologického slovníku stupeň vývoje jednotlivých oborů a jejich terminologií.

V této souvislosti J.Filipec dodává, že se změny ve společenském životě promítají do jazyka a „...každý výrazný historický předěl přináší nové jednotky lexikální a významové, ale dále užívá, často s jistým přehodnocením, i jednotek charakteristických pro dřívější etapy.“^{1/}

Při sestavování aktuálního odborného slovníku je také třeba si uvědomit, že se obory vzájemně prolínají, a proto se vzájemně prolínají i terminologie, jak říká S.Machová (1995, s.140). Jeden termín může náležet do více tematických oblastí, přičemž se jeho význam v různých tematických oblastí může buď shodovat nebo rozcházet.

1/ Filipec, J., (1992), Naše řeč, č. 75, „Naše současná společnost, slovní zásoba a slovníky“, str. 1

SEZNAM UŽITÉ LITERATURY V TEORETICKÉ ČÁSTI

- ◆ Čermák, F., - Blatná, R.(eds), Manuál lexikografie, Jihočany, H&H.
- ◆ Filipec, J., (1992), Naše řeč, č. 75, „Naše současná společnost, slovní zásoba a slovníky“.
- ◆ Hrbáček, J., (1986), Naše řeč, č. 69, „Termín v textu a v jazykovém systému“.
- ◆ Machová, S., (1995), „Terminografie“, Manuál lexikografie, Jihočany, H&H.
- ◆ Niklas-Salminen, A., (1997), La Lexicologie, Paris, Armand Colin.
- ◆ Poštolková, B., (1979), Naše řeč, č. 59, „Čeští lingvisté o odborné terminologii“.
- ◆ Schwarz, J., (2003), Národní knihovna, Knihovnické revue, roč. 14, č. 1.
- ◆ Šabršula, J., (1983), Základy francouzské lexikologie, Praha, SPN.

III. ČÁST PRAKTICKÁ

III.1. KRITÉRIA PRO SROVNÁVÁNÍ PŘEKLADOVÝCH TERMINOLOGICKÝCH SLOVNÍKŮ

Před samotnou analýzou překladových terminologických slovníků, je nutné nejdříve určit kritéria, podle kterých budou slovníky konfrontovány. Východiskem k výběru těchto kritérií je teoretická část práce (viz II.), kde jsou popsány metody pro sestavení překladových terminologických slovníků. Aby byl účel této studie efektivní, musí být zvolená kritéria pro všechny srovnávané slovníky jednotná. Je však zřejmé, že u každého slovníku budou převládat jiná kritéria.

Posloupnost kritérií se neřídí přímo podle jednotlivých bodů teoretické části, ale je sestaveno s přihlédnutím na uživatele. Pořadí kritérií je následující:

- 1) rozsah slovníku,
- 2) typ slovníku a jeho zaměření na uživatele,
- 3) výběr slov a zdrojové texty,
- 4) aktuálnost uváděné terminologie,
- 5) heslo slovníku a jeho výstavba a řazení
- 6) text slovníku.

III.2. ANALÝZA PŘEKLADOVÝCH TERMINOLOGICKÝCH SLOVNÍKŮ

V této kapitole jsou slovníky srovnávány podle výše uvedených kritérií (viz III.1.). Pořadí slovníků jsem v rámci přehlednosti volila podle tématické oblasti a podle roku vydání od nejstarších po nejnověji publikované slovníky. V závěru každé kapitoly, která zpracovává jednotlivé tématické oblasti je uvedeno stručné shrnutí a hodnocení příslušných slovníků.

III.2.1. OBLAST EKONOMIE

III.2.1.1. 1948, OBCHODNÍ A HOSPODÁŘSKÝ SLOVNÍK FRANCOUZSKO - ČESKÝ, ČADA, J., PRAHA, SAMCOVO KNIHKUPECTVÍ

Slovník dr. Čady, vydaný v sešitové podobě formátu A5, odpovídá svým rozsahem slovní zásoby malým slovníkům. Cílem této publikace bylo přiblížit odbornou terminologii z tehdy méně známých oborů – z oboru hospodářského a obchodního. Slovník byl zaměřen zejména na studenty Vysoké školy věd hospodářských (dnes VŠE) a dále na pracovníky v technické a hospodářské sféře, kteří byli v jednotlivých oborech v kontaktu s Francií.

Za hlavní zdrojové texty byly zvoleny spisy 'Commerce en France' a 'Les Institutions économiques de la France', které podle autora podrobně popisovaly francouzskou obchodní sféru i s jejím odborným jazykem. Je tedy zřejmé, že tehdy aktuální terminologie slovníku, založená na výše uvedené literatuře, nemůže být dnes dostačující, a to nejen kvůli časovému rozdílu více jak padesáti let, ale i kvůli odlišné politické situaci.

Z pohledu výstavby hesel, je slovník řešen graficky jednotně. Slovníkový vstup, tj. první část hesla, je uváděn v základní podobě a je vyznačen tučným písmem. Výslovnost je zmíněna pouze v případě nepravidelných, obtížně vyslovitelných či přejatých slov a je vpisována, na rozdíl od novějších slovníků, do kulatých závorek.

U lemmat, jejichž kořen je základem pro další hesla, je vyznačen morfemický šev, za kterým jsou po pomlčce uváděny pouze koncovky a přípony odvozených slov (*např. s.8: accompl/ir, -issement*).

Je-li u podstatného či přídavného jména rodu mužského užíván i tvar rodu ženského, je koncovka rodu ženského oddělena čárkou a řazena ihned za příslušným podstatným jménem (*např. s.132: recept/eur, rice, s.41: consult/atif, ve*).

Záhlaví hesla obsahuje vždy informace o rodě podstatných jmen; u některých sloves a dějových jmen je uvedena předložková vazba. Součástí záhlaví jsou také informace o slovním druhu (zejména v případě předložek) a původu slov, které jsou, na rozdíl od kurzívou zapsaných informací o podstatných jménech a slovesech, uvedeny v kulatých závorkách (*např. s.7: à (předl.)*).

Druhou část slovníkového hesla autor doplňuje řadou příkladů a slovních spojení, kterých získal excerpcí výše zmíněných spisů, a v případě potřeby také objasňuje a upřesňuje český překlad (*např. s.8: honorovati (tj. akceptovati n. zaplatiti)*).

Řazení uvnitř hesla odpovídá základním hlediskům zmíněných v teoretické části práce (viz II.1.5.2.). Jednotlivé ekvivalenty francouzského hesla jsou odděleny čárkou, popř. středníkem u vzdálenějších významů. Významy zcela odlišné jsou odděleny číslicemi 1, 2, atd. Hesla jsou řazena abecedně a v hlavičce každé stránky je uvedeno její počáteční a koncové heslo.

Součástí makrostruktury slovníku je také francouzsky psaná předmluva dr. Čady a seznam francouzských zkratk a zkratkových slov s francouzskými ekvivalenty.

III.2.1.2. 1964, FRANCOUZSKO - ČESKÝ HOSPODÁŘSKÝ SLOVNÍK, DUBSKÝ, O., PRAHA, SPN

Hospodářský slovník z roku 1964 se svým rozsahem 20 000 hesel přibližuje slovníkům střední formy; podle současného trendu by byl nejspíše přiřazen ke slovníkům studijním. Cílem slovníku bylo pokrýt praktickou stránku jazyka, zaměřenou na oblast obchodu a hospodářství. Slovník měl být nápomocný především pro ty, kteří se pohybovali ve francouzsky mluvících zemích v daných oborech.

Výběr slov je přizpůsoben široké škále odborných profesí. Proto se ve slovníku prolínají výrazy a termíny z oblasti obchodní korespondence, celního řízení, bankovníctví, účetnictví či dopravy. Kromě těchto hlavních výrazů, autoři do slovníku zařadili i výrazy ze strojírenství, hutnictví, chemického a automobilového průmyslu, dále pak výrazy z různých odvětví potravinářského průmyslu, výrazy z papírenského průmyslu, atd. Doplnující jsou výrazy z matematiky, chemie a elektroniky či z ekonomie a politiky. Součástí slovní zásoby jsou také zkratky a zkratková slova.

Základem slovní zásoby slovníku jsou publikace dr. Oty Dubského, 'Česko-francouzský frazeologický slovník obchodní a technický' a 'Česká grafická unie'. Aktuálnost terminologie autoři dále rozšiřovali excerpcí francouzsky psané odborné literatury a časopisů a konzultacemi s experty v daných oborech.

Přehlednost hesel z grafické stránky se nijak neliší od slovníku předchozího. Avšak systém uvádění hesel je odlišný. Autoři zařazují jak každý nový výraz, tak i slova odvozená ze stejného základu samostatně, což působí mnohem přehledněji. Práci se slovníkem také usnadňuje uvádění víceslovných termínů na dvou místech. Slovník neuvádí výslovnost slov, a to ani v případě výjimek.

Záhlaví je tvořeno informacemi o rodě, popř. o čísle podstatných jmen, zmíněny jsou i předložkové vazby některých sloves a dějových jmen. Dále záhlaví obsahuje údaje o původu slov a v případě potřeby i zkratku oboru, pro které je slovo charakteristické. Autoři nezmiňují informace o slovních druzích. Existuje-li u podstatných a přídavných jmen tvar rodu ženského, je uváděn hned za tvarem rodu mužského.

Systém uspořádání slov uvnitř hesla je volen tak, aby splňoval zásady přehlednosti a snadné orientace. Proto, je u rozsáhlejších hesel postupováno takto: zcela odlišné výrazy jsou odděleny číslicemi 1,2, 3, atd. a nejprve jsou uváděny podle abecedy spojení podstatných jmen s přídavnými jmény, poté předložkové vazby, následují slovesné vazby a delší fráze.

Text slovníku je přehledný, v horní části každé stránky je uvedeno její první a poslední heslo a samotná stránka obsahuje dva hlavní heslové odstavce.

K makrostruktuře slovníku je přiřazena předmluva, ve které autoři uvádějí základní informace o slovníku; zmíněny jsou i slovníky, které sloužily k revidování shromážděného materiálu. Zároveň předmluva sloužila k poděkování všem, kteří se na tvorbě slovníku podíleli. Součástí makrostruktury je také seznam užitých zkratk pro upřesnění oboru a povahy slova.

III.2.1.3. 1994, KLÍČOVÁ SLOVA V MEZINÁRODNÍM OBCHODĚ, KOLEKTIV AUTORŮ, PRAHA, PP AGENCY

Již podle názvu této publikace, 'Klíčová slova v mezinárodním obchodě', lze usoudit, že se nejedná o typický slovník, ale o glosář hesel a zkratek, který obsahuje termíny z oblasti obchodu a podnikání. Slovní zásoba, o rozsahu téměř 2 000 hesel, je přeložena do pěti jazyků, angličtiny, němčiny, španělštiny, francouzštiny a češtiny. Podle autorů je tato publikace určena pro kohokoliv, kdo se pohybuje v oblasti dnešního obchodu či pracuje s cizími jazyky. Za nedostatek 'Klíčových slov' považují neuvedení zdrojové literatury, popř. excerpovaných textů.

Struktura hesel se na první pohled liší od té, která je charakteristická pro klasické překladové slovníky (viz příloha č.2). Hesla jsou rozdělena do pěti hlavních sloupců podle pěti výše zmíněných jazyků a jsou seřazena abecedně podle tučně vytištěných výrazů v angličtině, kterým náleží první sloupec. Hesla jsou zároveň očíslována, aby se uživatel mohl orientovat v rejstříku, uvedeném na konci publikace. Jednotlivé ekvivalenty hesel jsou odděleny čárkou.

Odvozené výrazy či slovní spojení vycházející z jednoho hesla nestojí samostatně, ale jsou součástí příslušného hlavního hesla. Pro přehlednost jsou odděleny písmeny a), b), c), d), e), atd. (*např. s.75: conciliatoire: a) mesures conciliatoires b) procédure de conciliation*). Protože se jedná o publikaci pětijazyčnou, bylo snahou autorů sjednotit gramatické informace u jednotlivých jazyků. Z tohoto důvodu u podstatných jmen ve francouzštině není uveden příslušný rod a přídavná jména jsou pouze v rodě mužském.

Úprava textu slovníku nabízí uživateli přehledný „seznam“ ekvivalentů v pěti jazycích. Makrostruktura slovníku je obsáhlejší než u běžných překladových slovníků. Kromě samotného výčtu hesel ji tvoří pětijazyčný obsah, předmluva a abecedně řazený rejstřík.

III.2.1.4. 1998, FRANCOUZSKO – ČESKÝ, ČESKO – FRANCOUZSKÝ OBCHODNÍ SLOVNÍK, DUBSKÝ J., VLASÁK V., DUBSKÝ O., PRAHA, SPN

Tato publikace, vydaná ve dvou samostatně vytištěných částech (část francouzsko-česká a část česko-francouzská) s rozsahem slovníku střední formy, si klade za cíl vystihnout prostřednictvím své slovní zásoby dnešní povahu obchodních styků, které vznikají v rámci nového hospodářského a zejména evropského prostoru. Z tohoto důvodu jsou do slovníku zahrnuty výrazy nejen ze sféry manažerské a podnikatelské, ale také z oblasti bankovní, burzovní, dopravní, finanční a právní, nechybí ani výrazy z oblasti ekonometrie, informatiky, ekonomické statistika aj. Slovník je určen posluchačům a absolventům ekonomického studia, pracovníkům v různých specializovaných oborech, tlumočnickům a překladatelům.

Aby slovník splňoval požadavky aktuálnosti terminologie, excerpovali autoři nejnovější materiály, odborné texty a časopisy, bohužel už však neuvedli jejich tituly. Důležitá byla také spolupráce s externími pracovníky Vysoké školy ekonomické v Praze. Dále autoři vycházeli z řady odborných slovníků, mezi nimiž byl i 'Francouzsko-český hospodářský slovník' Oty Dubského z roku 1964 (viz III.2.1.2.), který se stal podkladem i pro 'Francouzsko-český slovník finanční' Renaty Pohorské (viz III.2.3.3.).

Postup při sestavování hesel je shodný se slovníkem Oty Dubského. Hesla slovníku jsou tučně vytištěna a řazena v abecedním pořádku. Víceslovná spojení jsou uváděna pod příslušným řídicím jménem, v pořadí od adjektivních spojení k předložkovým, nominálním, sloveným aj. a jsou vyznačena kurzívou. Zkratky a zkratková slova jsou řazena jako jednoslovná tučně vytištěná hesla. Jednotlivé ekvivalenty překládaného hesla jsou odděleny čárkou, jedná-li se o vzdálenější výraz, středníkem. Ekvivalenty zcela rozdílné jsou odděleny číslicemi 1, 2, 3 atd.

Výslovnost je uváděna pouze u v případě slov přejatých z angličtiny, zkratek či výslovnostních výjimek. Dodatky, vysvětlení nebo příklady k heslům jsou vepsány do kulatých závorek. U podstatných jmen je poznamenán gramatický rod a v případě nepravidelného množného čísla i jeho koncovka.

Text slovníku je na každé stránce rozdělen do dvou heslových odstavců, v horní části stránek jsou uvedena první a poslední hesla příslušné stránky. Makrostruktura slovníku ve francouzsko-české části je rozšířena o úvod a předmluvu autorů a seznam bibliografie. V části česko-francouzské, která je zpracována podle stejných zásad jako předchozí část, je pouze velmi stručná předmluva, ve které autoři odkazují čtenáře na předmluvu části francouzsko-české.

III.2.1.5. 2003, FRANCOUZSKO – ČESKÝ, ČESKO – FRANCOUZSKÝ HOSPODÁŘSKÝ SLOVNÍK, KIDLEROVÁ Z., PRIESLOVÁ J., BROULAND P., PLZEŇ, FRAUS

Francouzsko-český, česko-francouzský hospodářský slovník z roku 2003 patří k nejnověji publikovaným slovníkům v této kategorii. Rozsahem 30 000 hesel se přibližuje velikosti středních slovníků a je nepostradatelným pomocníkem pro všechny, kteří ve svém zaměstnání užívají francouzskou ekonomickou terminologii a frazeologii, jako např. manažeři firem, ekonomové, zaměstnanci bank, auditoři, ale také tlumočníci a překladatelé či učitelé a studenti ekonomických oborů. Slovní zásoba slovníku se soustřeďuje především na oblast ekonomie, mezinárodního a vnitřního obchodu, obchodního a pracovního práva, bankovníctví, burzovního obchodu, pojišťovnictví, dále na oblast marketingu a reklamy, personalistiky či informačních technologií a dalších příbuzných oborů.

Heslář slovníku je sestaven tak, aby uživatel mohl snadno a rychle ve slovníku vyhledávat. Hesla jsou řazena abecedně, víceslovná hesla podle řídicího slova. Každé heslo nebo příkladová vazba k heslu začínají vždy na novém řádku a jsou tučně vytištěny. U podstatných jmen je uveden gramatický rod a v případě jednoslabičných přídavných jmen je ženský rod uveden v plném znění.

System řazení hesel je uspořádán podle jednotných pravidel. Terminologická slovní spojení v části francouzsko-české jsou uváděna v přirozeném slovosledu a jsou řazena podle řídicího slova.

V česko-francouzské části není tento postup aplikován, zde se postupuje takto: např. termín finanční správa nebude v hesláři pod 'F', ale pod 'S' jako správa finanční. Výjimkou jsou vlastní jména (např. názvy institucí a států), která jsou řazena v přirozeném slovosledu. Zkratky nejsou součástí příloh, ale jsou uváděny jako jednoslovná hesla. Frázové a příkladové vazby hesel jsou vytištěny tučnou kurzívou a označeny odsazením od začátku řádku.

K makrostruktuře slovníku autoři doplnili velmi praktickou přílohu se dvojjazyčnou rozvahou (viz příloha č.3), výkazem zisků a ztrát a účtovací osnovou. Další součástí makrostruktury je předmluva, ve které autoři stručně charakterizují slovník, neuvádí však zdrojové texty ani excerpční materiály. Na konci předmluvy autoři vyzývají uživatele, aby se v případě nespokojenosti či připomínek obrátili na redakci nakladatelství. Praktickou částí makrostruktury je dvojstránka o uspořádání slovníku. Autoři zde, stejně jako ve Francouzsko-českém finančním slovníku z roku 2002 (viz III.2.3.3.), vysvětlují základní principy sestavení slovníku, podle kterých by se měl uživatel řídit. Mimo jiné také zmiňují, že pravopis francouzských slov byl upraven podle 'Slovníku francouzského jazyka Petit Robert', vydání z roku 2001 a pravopis českých slov podle platných pravidel českého pravopisu.

III.2.1.6. 2003, EKONOMIKA V 11 JAZYCÍCH, BŘENKOVÁ M.,

'Ekonomika v 11 jazycích' je publikace, ve které jsou přeloženy jednotlivé výrazy do češtiny, němčiny, angličtiny, francouzštiny, italštiny, španělštiny, portugalštiny, holandštiny, švédštiny, polštiny a maďarštiny (viz příloha č.4). Slovník obsahuje více než 20 000 hesel a 200 000 jejich překladů do výše jmenovaných jazyků. Svým rozsahem se tedy řadí do skupiny slovníků středních.

Grafická úprava slovníku není typická pro běžný překladový slovník. Každá dvojstránka je tvořena dvanácti sloupci, v prvním se nachází abecedně seřazená, tučně vytištěná hesla ve všech jedenácti jazycích. Ve zbývajících sloupcích je uváděn v jednotlivých jazycích překlad každého hesla. Za hesly v prvním sloupci je uváděna v kulaté závorce mezinárodní zkratka země odkud heslo pochází. Každé heslo, tedy i heslo víceslovné či náležící ke stejnému řídicímu slovu, je psáno vždy na nový řádek, bez jakéhokoliv odsazení.

V případě francouzštiny i češtiny jsou u podstatných jmen zmiňovány gramatické rody. Výslovnost hesel slovník neuvádí.

K makrostruktuře slovníku je zahrnuta velmi stručná a obecná předmluva, autoři slovníku zde neuvádí ani zdrojové materiály či excerpované texty ani okruh uživatelů, chybí i poděkování těm, kteří se na tvorbě slovníku podíleli. Po předmluvě následuje taktéž stručný seznam užitých zkratk. Poslední součást makrostruktury je věnována českým uživatelům. Je zde uvedeno, že pro snadnější vyhledávání hesel byly všechny znaky, které jsou v ostatních jazycích neobvyklé sjednoceny podle české abecedy.

III.2.1.7. SHRNU TÍ SLOVNÍKŮ Z OBLASTI EKONOMIE

Ekonomie je jednou z neustále se vyvíjejících oblastí, jejíž charakter je mimo jiné ovlivňován nově se vytvářejícími odchodními styky. Je tedy zřejmé, že se společně s ekonomii vyvíjí i slovníky s příslušným zaměřením.

Názorným příkladem tohoto jevu je slovník dr. Čady z roku 1948, který zahrnuje slovní zásobu „z tehdy méně známých oborů“ - z oboru hospodářského a obchodního, na rozdíl např. od 'Obchodního slovníku' z roku 1998, který pod svým názvem prezentuje terminologii z celé řady specializovaných oborů.

Zajímavým poznatkem při studii slovníků této tématické oblasti je skutečnost, že jednotlivé autorské týmy navazují či vycházejí ze starších slovníků. Je to patrné především v případě 'Hospodářského slovníku' O. Dubského z roku 1964 a 'Obchodního slovníku' V. Vlasáka z roku 1998 (viz srov. přílohy č.5,6). V. Vlasák uvádí slovník O. Dubského v bibliografii svého slovníku a oba slovníky se také shodují v systému výstavby a řazení hesel.

Pokud bych měla vybrat slovník, popř. slovníky podle vlastního stanoviska, dala bych obecně přednost slovníkům novějším, tj. aktuálnějším. Mám-li být konkrétní, volila bych 'Hospodářský slovník' z roku 2003, který mě zaujal zejména díky své dvojjazyčné příloze věnující se rozvaze, výkazu zisků a ztrát a účtovací osnově. Praktickým slovníkem, především pro studenty ekonomických oborů, je 'Obchodní slovník' z roku 1998. U tohoto slovníku oceňuji širokou škálu slovní zásoby, která však nezbíhá do velkých detailů.

III.2.2. OBLAST PRÁVA

III.2.2.1. 1994, FRANCOUZSKO – ČESKÝ PRÁVICKÝ SLOVNÍK, TOMAŠČÍNOVÁ J., LARIŠOVÁ M., JIHOČANY, H&H

Francouzsko-český právní slovník z roku 1994 je jedním z prvních slovníků tohoto zaměření, který byl uveden do českých knihoven. Rozsahem odpovídá slovníku malé formy a jeho slovní zásoba vychází z právní literatury a slovníků, které byly vydávány ve Francii. Důležitým excerpčním materiálem byly publikace z edice Hachette, Sirey a Editions Dalloz. Slovník je určen především studentům právnických fakult, kteří se věnují odborné francouzštině.

Hesla slovníku jsou sestavena běžným způsobem a řazena v abecedním pořádku. Hlavní hesla jsou vytištěna tučným písmem, hesla odvozená jsou odsazena a řazena pod příslušné řídicí heslo. Jednotlivé ekvivalenty překladu jsou odděleny čárkou, zcela odlišné významy číslicemi 1.,2.,3.,atd. Pokud neexistuje český ekvivalent používají autorky výkladovou metodu (*např. s 104: dommage futur – škoda, jejíž důsledky se projeví v budoucnu*).

Součástí makrostruktury slovníku je předmluva, dále pak seznam zkratk organizací a seznam užitých zkratk.

III.2.2.2. 1997, DICTIONNAIRE JURIDIQUE, ADMINISTRATIF ET POLITIQUE TCHÈQUE – FRANÇAIS, PATAKI P., PRAHA, LINDE

Hlavním cílem této publikace bylo pomoci českým překladatelům v právní, politické a administrativní sféře a zároveň umožnit českým uživatelům, kteří ovládají francouzštinu, používat slovní zásobu z výše uvedených oblastí. Je nutno podotknout, že právě v těchto oblastech bývá obtížné najít vhodné ekvivalenty překladu, protože právní i politický systém České republiky a Francie se v jistých směrech odlišují. Nejvhodnějším řešením takové situace je adaptace výběru termínů.

I přesto, že je snahou autora uvést ve slovníku aktuální terminologii, je naprosto samozřejmé, že další vydání slovníku budou muset být doplňována o nové výrazy.

Heslo slovníku je uvedeno standardním způsobem; je tučně vytištěno, řazeno podle abecedního pořádku a jsou u něj uváděny mluvnické kategorie. U podstatných jmen je zmíněna koncovka 2. pádu (*např. s.86: loupež, -e*). Víceslovná spojení jsou řazena ke svým řídicím heslům. V případě některých hesel musel autor užít výkladu, vysvětlení či konkrétního příkladu místo klasického překladu (viz příloha č.7) a pro přehlednost zvolit různé druhy písma.

K makrostruktuře slovníku je mimo jiné zahrnuto dvojjazyčné poděkování, věnování a předmluva, následuje seznam bibliografie, především odborného rázu, a seznam užitých zkratk.

III.2.2.3. 1997, ČTYŘJAZYČNÝ PRÁVNICKÝ SLOVNÍK, TOMÁŠEK M., TOMÁŠKOVÁ V., PRAHA, CODEX

‘Čtyřjazyčný právní slovník’ se svým rozsahem řadí mezi slovníky střední formy a jeho slovní zásoba je, jak je patrné z názvu, přeložena do čtyřech jazyků – češtiny, francouzštiny, angličtiny a němčiny. Slovník původně vznikl v Belgii, kde se setkávají právní kultury a tedy i právní jazyky Francie, Německa a Nizozemí. Co se do svého původu a využití týče, je tento slovník opravdu evropským. Angličtina a francouzština jsou oficiálními jazyky Evropské unie a němčina je v Evropské unii vedle angličtiny a francouzštiny nejvýznamnějším pracovním jazykem.

Základním jazykem, podle kterého je slovník postaven je francouzština. Autoři tento jazyk zvolili především proto, že považují francouzskou právní terminologii za nejlepší spojnicí terminologie římského práva s terminologií práva Evropské unie.

Je však nutno podotknout, že hledání vhodných českých ekvivalentů byl v některých případech problém, protože se po roce 1950 přestaly určité termíny používat. Naopak v české právní terminologii vznikla za posledních čtyřicet let řada výrazů, které je problematické přeložit do právní terminologie francouzské či německé.

I přes všechny tyto jazykové překážky, vznikající především růzností právních systémů, se autorům podařilo s pomocí mnoha odborníků, zejména zaměstnanců velvyslanectví, sestavit aktuální právní terminologický slovník. Přesto, že slovník neuvádí zdrojovou literaturu, je zřejmé, že jako podklad pro výběr slovní zásoby sloužily jednotlivé právní systémy příslušných zemí.

Hesla slovníku jsou řazena v pořadí česko-francouzsko-anglicko-německém a lze je vyhledávat buď podle českého abecedního pořádku ve slovníkové části, nebo podle abecedního pořádku pojmů v části rejstříkové. Každé hlavní heslo je tučně vytištěno a vepsáno do nového řádku. Za hlavní hesla jsou ve slovníku považována hesla jednoslovná, víceslovná a ustálené výrazy a slovní spojení. V případě ustálených výrazů a slovních spojení, je jejich vysvětlení taktéž tučně vytištěno (*např.s.178: kriminální sociologie: studuje trestné činy ze sociálního pohledu*). Hesla odvozená od hesel hlavních, tzv. deriváty, jsou odsazena a po pomlčce řazena na další řádek pod své příslušné heslo (viz příloha č.8).

Slovník nepřekládá názvy institucí, ale nahrazuje je názvy institucí domácích (*např.s.244: Nejvyšší soud – Haute Cour de Justice*). Případné dodatky či vysvětlení k heslům jsou vepsány do kulatých závorek. Slovník neuvádí výslovnost.

Text slovníku je rozdělen do čtyřech hlavních heslových odstavců podle jednotlivých jazyků. V horní části každé stránky je uvedena první slabika prvního hesla stránky. Číslování stránek umístili autoři taktéž do horní části stránek.

Slovník je nejen velmi odborně propracován z hlediska odborné slovní zásoby, ale i z hlediska makrostruktury, ke které náleží rozsáhlá předmluva, čtyřjazyčný seznam zkratk, abecedně řazený čtyřjazyčný rejstřík a vyčerpávající příloha s organogramy soustavy soudů jednotlivých států (Francie viz příloha č.9), ke kterým M.Tomášek přiřadil i organogram českého soudnictví (viz příloha č.10).

Předmluva slovníku se skládá z předmluvy k českému vydání a ze samotné předmluvy, která je již uvedena ve všech čtyřech jazycích. Předmluva k českému vydání, jejímž autorem je M.Tomášek, je rozdělena do pěti částí; každá tato část řeší jednotlivé problematiky při sestavování slovníku. Samotná předmluva slovníku, sepsaná týmem autorů původního originálu, se zabývá vývojem francouzštiny a vysvětluje, proč se právě ona stala jedním z hlavních jazyků Evropské unie.

III.2.2.4. 1997, 1999, 2005, ČTYŘJAZYČNÝ SLOVNÍK PRÁVA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ, TICHÝ L., KRÁL R., SVOBODA P., ZEMÁNEK J., PRAHA, LINDE

‘Čtyřjazyčný slovník práva evropských společenství’ vyšel již třikrát, nejprve v roce 1997, poté v roce 1999 a naposledy v roce 2005 a jeho publikace byla financována programem Evropské unie Phare. Každé nové vydání slovníku bylo vždy rozšířeno a doplněno o nové výrazy. I přesto, že lze v jednotlivých slovnících nalézt drobné odlišnosti (např.: 3.vydání slovníku obsahuje navíc výrazy: s.180: *být stimulován k účasti, být vystaven stavu nouze*, s.53: *čelit podvodům a protiprávním jednáním*, s.69: *efektivní ochrana*), je jejich základ stejný díky tomu, že jejich slovní zásoba vychází z textů primárního práva Evropské unie.

Účelem tohoto slovníku bylo sjednotit právní terminologii Evropské unie během procesu přibližování českého zákonodárství k právu EU. Zároveň bylo snahou autorů vytvořit slovník, který porovnává odpovídající výrazy originálních textů primárního práva EU. Je zřejmé, že najít vhodné ekvivalenty bylo problematické, protože nezáleželo na tom, zda byl příslušný ekvivalent opravdu adekvátní, ale na tom, zda byl užit v příslušném znění v dokumentu.

Pojmy slovníku jsou uváděny v hlavních pracovních jazycích Evropské unie – angličtině, francouzštině a němčině, autoři slovníku dodali výrazy z češtiny. Slovník je určen zejména pro právníky a další odborníky, kteří se zabývají legislativou Evropského společenství ve výše zmíněných jazycích. Právě právníci, kteří ovládají několik jazyků, mohou ocenit srovnání termínů používaných v různých jazycích, což vede k lepšímu pochopení zákonů Evropského společenství a zároveň ke zkvalitnění právních předpisů České republiky upravených podle těchto zákonů.

Hesla slovníku jsou graficky i významově rozdělena na dva druhy, na hesla hlavní, tučně vtištěná, a na hesla odvozená, psaná běžným písmem, odsazená a řazená pod příslušným hlavním heslem. Zkratky a zkratková slova jsou uváděny jako hlavní hesla.

Text slovníku je rozdělen na pět sloupců. První čtyři odpovídají heslovým odstavcům jednotlivých jazyků, pátý sloupec uvádí přesné odkazy na články smluv a současně zpeřstřuje a ilustruje přeložené termíny (viz příloha č.11). 3. vydání slovníku se od předchozích dvou odlišuje grafickým řešením stránek, kde jsou hesla slovníku vepsána do tabulky.

Heslové části slovníku předchází úvod popisující postupy autorů při výběru hesel. Úvod ve 2. a 3.vydání slovníku je doplněn o názorné příklady těchto postupů. Po úvodu následuje seznam zkratk pramenů práva Evropské unie.

Předmluva slovníku, uvedená v češtině a angličtině, je všech vydání shodná. Jejím autorem je velvyslanec a vedoucí delegace Evropské komise v České republice Joannes ter Haar, který stručně popisuje účel a zaměření slovníku. Poslední částí slovníku, pouze v případě 2. a 3.vydání, je čtyřjazyčný rejstřík.

III.2.2.5. 2000, ČESKO – ANGLICKO – NĚMECKO – FRANCOUZSKÝ SLOVNÍČEK PRÁVNÍCH POJMŮ, BAKEŠ M., MARKOVÁ H., TULÁČEK J., PRAHA, LINDE

‘Slovníček právních pojmů’ obsahuje pouze nejzákladnější výrazy z oblasti práva, přeložené do čtyřech jazyků – češtiny, angličtiny, němčiny a francouzštiny. Soudím, že je určen spíše uživatelům - laikům, protože rozsah slovní zásoby a terminologie by byl pro odborníka v této oblasti naprosto nedostačující. Slovník neobsahuje žádnou předmluvu, která by slovník charakterizovala a udávala excerpční a zdrojové texty.

Hesla slovníku jsou rozdělena do čtyřech sloupců podle jednotlivých jazyků v pořadí čeština, angličtina, němčina a francouzština. Hesla, tj. slovníkové vstupy i jejich překlad jsou vytištěny stejným typem písma, bez jakéhokoliv rozlišení, což ubírá na přehlednosti slovníku. V případě francouzských ekvivalentů autoři neuvádí rody podstatných jmen, koncovky pro rod ženský u přídavných jmen ani nepravidelné tvary množného čísla. Hlavní slovníková hesla nejsou, na rozdíl od jiných slovníků, dále rozváděna. Jedinou součástí makrostruktury slovníku je čtyřjazyčný rejstřík.

III.2.2.6. SHRNU TÍ SLOVNÍKŮ Z OBLASTI PRÁVA

Porovnáváné slovníky z této oblasti lze rozdělit do dvou skupin; na slovníky čtyřjazyčné a na slovníky francouzsko-české, popř. česko-francouzské.

Slovníky čtyřjazyčné, konkrétně 'Čtyřjazyčný právní slovník' a 'Čtyřjazyčný slovník práva Evropského společenství' považují za velice odborné slovníky, protože se opírají přímo o právní systémy příslušných zemí Evropské unie a o zákony Evropského společenství. Tyto slovníky slouží především právníkům a odborníkům v této oblasti. Ekvivalenty ve čtyřech jazycích nabízí přehled právních terminologií hlavních jazyků EU.

Naopak 'Česko-francouzsko-německo-anglický slovníček právních pojmů' není možné s výše uvedenými slovníky porovnávat. O tomto slovníku by se dalo říci, že je pouze „seznam“ seřazených hesel, která nejsou podložena žádným odborným textem.

Nejlépe zpracovaný slovník ze druhé skupiny je podle mého názoru 'Česko-francouzský z oblasti právní, správní a politické' z roku 1997. Slovník uvádí širokou slovní zásobu z daných oblastí, která je často doplněna vysvětlením a upřesněním výrazů, tak aby uživatel co nejlépe pochopil příslušný pojem.

III.2.3. OBLAST ADMINISTRATIVY

III.2.3.1. 1995, POJIŠŤOVACÍ FRANCOUZSKO – ČESKÝ SLOVNÍK, KOVÁRNOVÁ M., ŠKORPIL M., PULSO

Pojišťovací francouzsko-český slovník se svým rozsahem řadí do skupiny minislovníků. Okruh uživatelů, kterým je slovník určen, je soustředěn především na zaměstnance pojišťoven, kteří jsou ve styku s institucemi z francouzsky mluvících zemí. Slovník však může být nápomocný i překladatelům a tlumočnickům či studentům a pedagogům středních a vysokých ekonomických škol.

Slovní zásoba, na jejímž sestavení se podílela řada odborníků, zahrnuje odborné termíny a slovní spojení z oboru pojišťovnictví, zajištění, risk managementu a zábrany škod. Za nedostatek považují, že v slovníku není uvedena zdrojová literatura, ze které byla čerpána slovní zásoba.

Hesla slovníku jsou seřazena abecedně a slovníkový vstup je vyznačen tučným písmem. U přídavných jmen je uvedena koncovka pro ženský rod. Hesla, odvozená ze stejného základu, jsou řazena jako nové heslo.

Záhlaví je tvořeno informacemi uvádějící rod a číslo podstatných jmen, v případě přídavných jmen, zkratku slovního druhu. Slovník neuvádí výslovnostní údaje.

Jednotlivé ekvivalenty českého překladu jsou odděleny čárkou, jedná-li se o výrazy zcela odlišné je použit středník. Kulaté závorky uvnitř hesla slouží k poznámkám, které upřesňují příslušný výraz. Součástí makrostruktury slovníku je stručná předmluva, která má spíše funkci reprezentativní než praktickou, a volný list pro případné poznámky.

III.2.3.2. 1997, ČESKO – FRANCOUZSKÝ A FRANCOUZSKO – ČESKÝ FINANČNÍ SLOVNÍK, POHORSKÁ R., VLASÁK V., VŠE

Česko-francouzský a francouzsko-český finanční slovník původně vznikl jako studijní pomůcka k učebním textům pro odborné studium. Rozsahem slovní zásoby odpovídá malým slovníkům. Hlavním cílem tohoto slovníku nebylo nashromáždit veškerou finanční terminologii, ale být základním studijním materiálem, užívaným při četbě odborné literatury a při komunikaci na odborné téma. Dalším neméně důležitým cílem slovníku bylo alespoň částečně ustálit terminologii z oboru financí.

Při sestavování slovníku byly hlavními zdroji excerpce francouzské výkladové slovníky z příslušných oborů a odborné časopisy, publikace a příručky psané v češtině a ve francouzštině.

Úprava struktury hesel má splňovat především požadavky přehlednosti. Proto je každý ekvivalent uváděn na samostatném řádku, hesla jsou řazena abecedně a jsou vytištěna tučným písmem. U francouzských výrazů je uváděn rod podstatných jmen a koncovka pro ženský rod u přídavných jmen. Víceslovná spojení jsou řazena pod příslušné řídicí slovo. Výslovnost je uváděna pouze v případě výjimek. Kulaté závorky slouží k vysvětlení či doplnění významu hesla. Součástí hesel jsou i zkratky, které jsou řazeny jako ostatní jednoslovná hesla.

Slovník neobsahuje žádné přílohy ani seznam užitých zkratk, do makrostruktury slovníku je zahrnuta pouze předmluva s poděkováním a seznam použité literatury, která byla zdrojem při výběru slovní zásoby.

III.2.3.3. 2002, FRANCOUZSKO – ČESKÝ SLOVNÍK FINANČNÍ, POHORSKÁ, R., PLZEŇ, FRAUS

Francouzsko-český slovník finanční je v současné době v České republice nejnovějším slovníkem svého druhu. Se svým rozsahem 15 000 hesel se řadí mezi slovníky malé. Slovník je určen zejména studentům, ale může být i nápomocný pro ty, jejichž pracovní činnost je spojena s finančnictvím a bankovníctvím.

Hlavními opěrnými „body“ slovníku jsou publikace: Francouzsko-anglický a anglicko-francouzský Robert & Collins du management a Francouzsko-český, česko-francouzský hospodářský slovník Oty Dubského (viz III.2.1.2.). Slovní zásoba byla dále doplněna o excerpované výrazy z odborných příruček, specializovaných periodik (např. časopisy Banque a Bankovníctví), výročních zpráv, interních informací apod. Díky excerpčním pracím je odborná terminologie slovníku velice aktuální a sleduje rychlý vývoj v oblasti financí jak u nás, tak i ve Francii.

Z pohledu hesel je slovník velmi přehledně sestaven. Hesla jsou řazena abecedně a jednotlivé vazby jsou seřazeny podle řídicího, tj. prvního slova. Protože slovník obsahuje různé typy hesel, zvolila autorka jejich jasné a přehledné uspořádání. Jednoslovná hesla stojí vždy na začátku řádku, víceslovné odborné termíny, tj. terminologické vazby, jsou řazeny pod řídicí slovo. Vazby příslušných hesel jsou řazeny v tomto pořadí – vazba jmenná, slovesná a větná a dále pak vazba terminologická.

Struktura hesel se nijak zvlášť neodlišuje od jiných slovníků. Heslo je tučně vytištěno a stojí vždy na začátku řádku heslového sloupce. U přídavných jmen, která jsou uváděna v rodě mužském, je tučně vytištěna koncovka rodu ženského. Kurzívou jsou vyznačeny gramatické rody u podstatných jmen, dále pak slovní druh slova (kromě podstatných jmen). Je-li ve francouzštině podstatné jméno nepravidelné, slovník uvádí i jeho tvar v množném čísle. Výslovnost hesel, vepsaná do hranatých závorek, je zmíněna pouze v případě slov přejatých z angličtiny. K přehlednosti struktury hesel slouží také typografické značky, jako jsou lomítka, která oddělují synonymní výrazy v českém překladu, či závorky, kterých se používá pro doplnění a vysvětlení hesel nebo překladu.

Text slovníku je na každé stránce rozdělen do dvou hlavních heslových odstavců. V horní části stránky je vždy uvedeno abecední řazení a poslední heslo stránky.

Makrostruktura slovníku je pečlivě propracovaná. Samotnému slovníku předchází obsah, poté předmluva od Gordona Shentona, ředitele projektu EQUIS, který se zde zamýšlí nad významem odborného slovníku a nad vztahem angličtiny a francouzštiny v rámci evropské integrace. Po předmluvě následuje úvod, který uživateli poskytne základní informace o vzniku slovníku či o zdrojových textech. Předmluvu uzavírá poděkování.

Další částí makrostruktury, kterou považuji za velice přínosnou, zejména pro běžného uživatele slovníku, je dvojstránka věnovaná uspořádání slovníku a poznámkách k jeho užívání. Zde autorka objasňuje a vysvětluje, jak by se mělo se slovníkem pracovat a jak postupovat při hledání hesel. Poslední částí, která předchází před samotným slovníkem je seznam použitých zkratk. Na konci slovníku je přiřazena abecedně uspořádaná příloha odborných zkratk, které jsou tématicky rozděleny na zkratky užívané v oblasti finančnictví (viz příloha č.12) a na zkratky užívané v oblasti účetnictví.

Veškeré výše zmíněné části makrostruktury slovníku jsou psány francouzsky i česky, což usnadňuje práci nejen českým, ale i francouzským uživatelům.

III.2.3.4. SHRUTÍ SLOVNÍKŮ Z OBLASTI ADMINISTRATIVY

Cílem těchto slovníků bylo ucelit slovní zásobu týkající se financí a oblastí s nimi souvisejícími. Za nejlépe propracovaný slovník považuji 'Finanční slovník' R.Pohorské z roku 2002. Autorka, jako jedna z mála, uvádí konkrétní excerpované materiály, díky kterým je terminologie slovníku aktuální. Přínosná je jistě i tématicky rozdělená příloha zkratk. Jediné, co by mohl uživatel tohoto slovníku postrádat je jeho česko-francouzská část, kterou věřím, že autorka brzy publikuje.

SEZNAM UŽITÉ LITERATURY V PRAKTICKÉ ČÁSTI

- ◆ Bakeš, M., Marková, H., Tuláček, J., (2000), Česko-anglicko-německo-francouzský slovníček právních pojmů, Praha, Linde.
- ◆ Břenková, M., (2003), Ekonomika v 11 jazycích.
- ◆ Čada, J., (1948), Obchodní a hospodářský slovník francouzsko-český, Praha, Samcovo knihkupectví.
- ◆ Dubský, J., Vlasák, V., Dubský, O., (1998), Francouzsko-český, česko-francouzský obchodní slovník, Praha, SPN.
- ◆ Dubský, O., (1964), Francouzsko-český hospodářský slovník, Praha, SPN.
- ◆ Kidlerová, Z., Prieslová, J., Brouland, P., (2003), Francouzsko-český, česko-francouzský hospodářský slovník, Plzeň, Fraus.
- ◆ kolektiv autorů, (1994), Klíčová slova v mezinárodním obchodě, Praha, PP Agency.
- ◆ Kovárnová, M., Škorpil, M., (1995), Pojišťovací francouzsko-český slovník, Pulso.
- ◆ Pataki, P., (1997), Dictionnaire juridique, administratif et politique Tchèque-français, Praha, Linde.
- ◆ Pohorská, R., (2002), Francouzsko-český slovník finanční, Pohorská R., Plzeň, Fraus.
- ◆ Pohorská, R., Vlasák, V., (1997), Česko-francouzský a francouzsko-český finanční slovník, VŠE.
- ◆ Tichý, L., Král, R., Svoboda, P., Zemánek, J., (1997, 1999, 2005), Čtyřjazyčný slovník práva Evropského společenství, Praha, Linde.
- ◆ Tomáščinová, J., Larišová, M., (1994), Francouzsko-český právní slovník, Jihočany, H&H.
- ◆ Tomášek, M., Tomášková, V., (1997), Čtyřjazyčný právní slovník, Praha, Kodex.

IV. ZÁVĚR

Aby tato studie splnila stanovený cíl, tj. porovnání překladových francouzsko-českých a česko-francouzských terminologických slovníků z oblasti ekonomie, práva a administrativy, bylo nutné dodržovat určitý systém práce. Nejprve bylo třeba nastudovat příslušnou literaturu, která se stala základem pro určení teoretických hledisek při sestavování překladového slovníku. Tato hlediska byla následně užita jako podklad pro porovnávání jednotlivých slovníků. Proto, podle tohoto postupu, studie obsahuje dvě důležité části, část teoretickou (viz II.) a část praktickou (viz III.).

Část teoretická odpovídá prvnímu kroku, tedy definování teoretických hledisek, jejichž pořadí bylo voleno z odborného pohledu (viz II.1.). Naopak pořadí hledisek v části teoretické, tj. druhém kroku, je zaměřeno na uživatele. Názorným dokladem je hledisko rozsahu slovníku, které je v praktické části hodnoceno na prvním místě, zatímco v teoretické části je až na místě posledním.

Protože se domnívám, že teoretickou část není třeba dále rozvádět, přejdeme ke shrnutí praktické části, která obsahuje charakteristiky jednotlivých slovníků.

Obecně lze porovnávané slovníky rozdělit podle několika hledisek. Z hlediska rozsahu se jedná především o slovníky malé nebo studijní.

Podle zaměření na uživatele zde vznikly tři skupiny slovníků: slovníky určené pro odborníky či zaměstnance pohybující se v daném odvětví (např. viz III.2.2.4. nebo III.2.3.1.), slovníky zaměřené na studenty příslušných vysokých a středních škol (např. viz III.2.2.1.) a nakonec slovníky cílené na širokou veřejnost, tj. běžné uživatele (např. viz III.2.1.4.).

Dalším hlediskem je tématický okruh slovní zásoby, který jsem zvolila za hlavní kritérium při rozdělování slovníků. Zde vznikly také tři skupiny slovníků: slovníky z oblasti ekonomie, slovníky z oblasti práva a slovníky z oblasti administrativy.

Dále lze slovníky dělit podle aktuálnosti uváděné terminologie. Je zřejmé, že slovníky starší (např. viz III.2.1.1. nebo III.2.1.2.) jsou dnes z tohoto hlediska neaktuální a tudíž nedostačující. Naopak slovníky vydané nedávno (např. viz III.2.1.5. nebo III.2.3.3.) obsahují zcela aktuální slovní zásobu užívanou v příslušné oblasti a jsou navíc doplněny o praktické přílohy, které shrnují konkrétní slovní zásobu a tím uživateli šetří čas při jejím vyhledávání. V neposlední řadě lze slovníky také rozdělit na dvoujazyčné a vícejazyčné. Slovníky dvoujazyčné, tj. s kombinací jazyka českého a francouzského, jsou vystavěny v podobném duchu. Obsahují většinou dva heslové odstavce, slovníkový vstup je tučně vytištěn, hesla jsou přehledně řazena. Slovníky vícejazyčné (např. viz III.2.1.3., III.2.1.6. nebo III.2.2.4.), tj. s kombinací několika jazyků, včetně češtiny a francouzštiny, jsou vystavěny na první pohled odlišně než běžné dvoujazyčné slovníky. Zpravidla je jejich slovníkový text upraven do tabulky, počet heslových odstavců odpovídá počtu jazyků uvedených ve slovníku. Jazyk, podle kterého jsou hesla řazena volí autor. Pro snadnější orientaci v heslech, obsahují tyto slovníky vždy jmenné rejstříky ve všech uvedených jazycích.

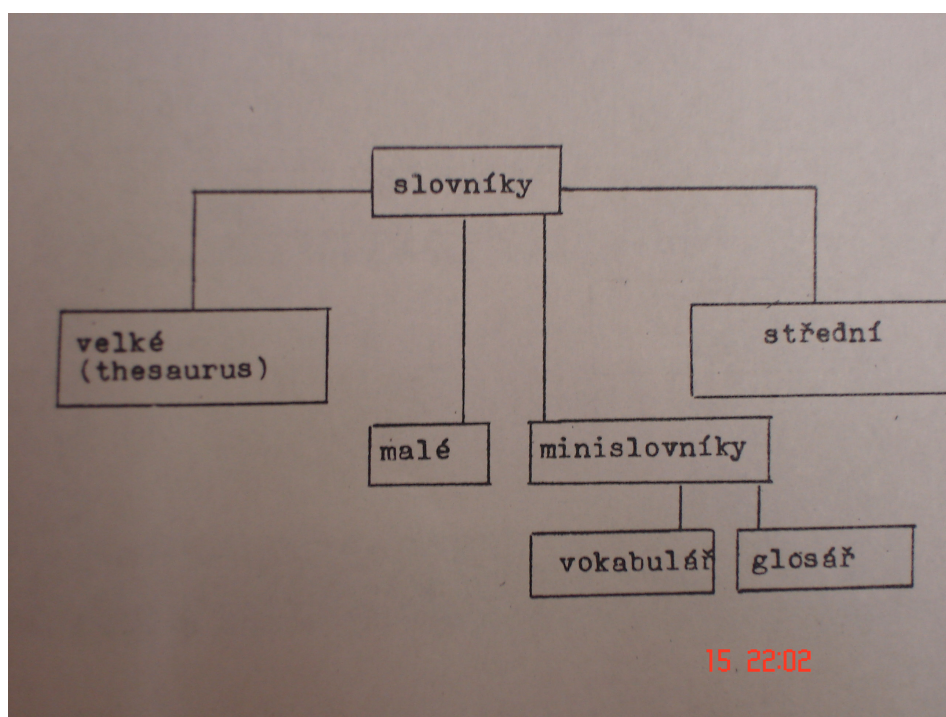
Účelem této práce nebylo vybrat nejlepší slovník, ale slovníky konfrontovat podle různých hledisek. Přesto, pokud bych si měla vybrat slovníky, který by nejlépe vyhovovaly všem požadavkům, volila bych určitě takové slovníky, které jsou nově publikované a doplněné o přílohy, a které uvádějí zdrojové, popř. excerpované texty. Mezi takové slovníky patří především 'Francouzsko-český a česko-francouzský obchodní slovník' z roku 1998 (viz III.2.1.4.), 'Francouzsko-český, česko-francouzský hospodářský slovník' z roku 2003 (viz III.2.1.5.) a 'Francouzsko-český slovník finanční' z roku 2002 (viz III.2.3.3.).

Věřím, že zpracováním této studie jsem napomohla ucelit pohled na různé druhy překladových francouzsko-českých a česko-francouzských terminologických slovníků a tím i usnadnit orientaci v jejich výběru. Pro lepší názornost některých slovníků je k práci vypracována příloha.

PŘÍLOHOVÁ ČÁST

PŘÍLOHA č.1:

Schéma, Členění slovníků podle rozsahu, Šabršula, J., 1983, s.249

PŘÍLOHA č.2:

Klíčová slova v mezinárodním obchodě, Kolektiv autorů, Praha, PP Agency, 1994

939 standard		948 stipulation		
ENGLISH	DEUTSCH	ESPAÑOL	FRANÇAIS	ČESKY
939 standard a/gold standard b/performance standard c/standard of living d/standard price e/standard rate	Richtlinie, Masstab, Standard a/ Goldstandard b/ Erfüllungsstandard c/ Lebensstandard d/ Einheitspreis e/ Einheitssatz, Normalsatz	norma a/ precio regulador b/ normas de rendimiento c/ nivel de vida d/ tasa reguladora e/ tasa normal	norme a/ étalon-or b/ norme de rendement c/ niveau de vie d/ prix régulateur e/ taxe forfaitaire, taux normal	norma, standard a/ zlatý standard b/ výkonnostní norma c/ životní úroveň d/ standardní cena e/ standardní sazba
940 standstill	Stillstand	statu quo	statu quo	setrvalý stav
941 statement a/loss statement b/premium statement c/receipt statement	Erklärung, Ausführung, Kontoauszug a/ Verlustrechnung b/ Prämienabrechnung c/ Prämienquittung	declaración, constancia, extracto de cuenta, estado a/ estado de pérdidas b/ descuento de primas c/ recibo	bordereau, constat, déclaration, décompte, état a/ état des pertes b/ décompte de prime c/ bordereau de quittance	prohlášení, výkaz, výpis z účtu a/ výkaz ztrát b/ výkaz opčních operací c/ kvittance, stvrženka
942 state of the art	Stand der Technik	estado de la técnica	état de la technique	stav techniky
943 statutory	gesetzlich	vigente, legal, estatutario	légal	statutární, zákonný
944 stay of enforcement	Aussetzung der Vollstreckung	suspensión de la ejecución de un juicio	suspension de l'exécution d'un jugement	pozastavení výkonu rozsudku
945 stevedore	Stauer	estibador	arrimeur	odpovědný za naložen
946 stevedoring charges	Gebühren der Verstaung	gastos de estiba	frais de manutention	nakládací poplatky
947 (to) stipulate, stipulated	festsetzen, festgesetzt	estipular, estipulado	stipuler, stipulé	stanovit, stanovený
948 stipulation	Vereinbarung, Vertragsbestimmung	cláusula, estipulación	stipulation, clause	ustanovení, klauzule

PŘÍLOHA č.3:

Francouzsko-český, česko-francouzský hospodářský slovník,
Kidlerová, Z., Prieslová, J., Brouland, P., Plzeň, Fraus, 2003

Účtová osnova	Plan comptable général
Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek	Classe 0 – Comptes d'immobilisations
01 Dlouhodobý nehmotný majetek	Immobilisations incorporelles
010 Dlouhodobý nehmotný majetek	Immobilisations incorporelles
011 Zřizovací výdaje	Frais d'établissement
012 Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	Frais de recherche et de développement
013 Software	Logiciels
014 Ocenitelná práva	Concessions de droits similaires (brevets, licences, etc.)
018 Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	Immobilisations incorporelles de faible valeur
019 Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	Autres immobilisations incorporelles
02 Dlouhodobý hmotný majetek – odpisovaný	Immobilisations corporelles amortissables
021 Stavby	Constructions, bâtiments et ensembles immobiliers
022 Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	Biens meubles individualisés et ensemble de biens meubles
025 Pěstitelské celky trvalých porostů	Terres agricoles et forestières
026 Základní stádo a tažná zvířata	Cheptel
028 Drobný dlouhodobý hmotný majetek	Immobilisations corporelles de faible valeur
029 Jiný dlouhodobý hmotný majetek	Autres immobilisations corporelles
03 Dlouhodobý hmotný majetek – neodpisovaný	Immobilisations corporelles non-amortissables
031 Pozemky	Terrains
032 Umělecká díla a sbírky	Œuvres d'art et collections
04 Pořízení hmotného a nehmotného majetku	Immobilisations incorporelles et corporelles en cours
040 Pořízení hmotného a nehmotného majetku	Immobilisations incorporelles et corporelles en cours
041 Pořízení nehmotného majetku	Immobilisations incorporelles en cours
042 Pořízení hmotného majetku	Immobilisations corporelles en cours
05 Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek	Avances et acomptes versés sur immobilisations incorporelles et corporelles
050 Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek	Avances et acomptes versés sur immobilisations incorporelles et corporelles
051 Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	Avances et acomptes versés sur immobilisations incorporelles
052 Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	Avances et acomptes versés sur immobilisations corporelles
06 Dlouhodobý finanční majetek	Immobilisations financières
061 Podíly v ovládaných a řízených osobách	Titres de participation – contrôle exclusif
062 Podíly v účetních jednotkách pod	Titres de participation – influence

PŘÍLOHA č. 4:

Ekonomika v 11 jazycích, Břenková, M., 2003

kartell	522				523	Kennziffern					
	D	E	F	I		ES	P	NL	SV	PL	CZ
kartell (H)	Kartell <i>n</i>	cartel	cartel <i>m</i>	cartello <i>m</i>	cartel <i>m</i>	kartel <i>n</i>	—	kartell	kartel <i>m</i>	kartel <i>m</i>	—
kartellag (SV)	Kartellgesetz <i>n</i>	Cartel Act	loi sur les cartels <i>f</i>	legge sui cartelli <i>f</i>	ley relativa a los cartels <i>f</i>	wet op de kartelvoorming <i>f</i>	—	—	ustawa kartelowa <i>f</i>	kartelový zákon <i>m</i>	kartelltorvény
Kartellgesetz (D)	—	Cartel Act	loi sur les cartels <i>f</i>	legge sui cartelli <i>f</i>	ley relativa a los cartels <i>f</i>	wet op de kartelvoorming <i>f</i>	—	—	ustawa kartelowa <i>f</i>	kartelový zákon <i>m</i>	kartelltorvény
kartelltorvény (H)	Kartellgesetz <i>n</i>	Cartel Act	loi sur les cartels <i>f</i>	legge sui cartelli <i>f</i>	ley relativa a los cartels <i>f</i>	wet op de kartelvoorming <i>f</i>	—	—	ustawa kartelowa <i>f</i>	kartelový zákon <i>m</i>	—
kartelový zákon (CZ)	Kartellgesetz <i>n</i>	Cartel Act	loi sur les cartels <i>f</i>	legge sui cartelli <i>f</i>	ley relativa a los cartels <i>f</i>	wet op de kartelvoorming <i>f</i>	—	—	ustawa kartelowa <i>f</i>	—	kartelltorvény
kártérítés (H)	Abfindung <i>f</i>	compensation	indemnité <i>f</i>	compensazione <i>f</i>	compensación <i>f</i>	verzekening <i>f</i>	—	—	odškodowanie <i>n</i>	odstupné <i>n</i>	—
kártérítési igények (H)	Schadensersatz	recovery of damages	dommages-intérêts <i>m/pl</i>	risarcimento danni <i>m</i>	indemnización <i>f</i>	schadeloosstelling <i>f</i>	—	—	odškodowanie <i>n</i>	náhrada škody <i>f</i>	—
kártérítési kereset (H)	Schadensersatzklage <i>f</i>	claim for damages	droit à l'indemnité <i>m</i>	rivendicazioni di risarcimento danni <i>f/pl</i>	derecho a indemnización por daños y perjuicios <i>m</i>	claim op schadevergoeding <i>m</i>	—	—	roszczenie do odszkodowania <i>n/pl</i>	nárok na náhradu škody <i>m</i>	—
kártérítési követelés (H)	Schadensforderung <i>f</i>	claim for damages	prétention à dommages-intérêts <i>f</i>	credito per danni <i>m</i>	pretensión de indemnización <i>f</i>	schadeclaim <i>m</i>	—	—	roszczenie do odszkodowania <i>n</i>	požadavek odškodnění <i>m</i>	—
kartoték (H)	Ablage <i>f</i>	file	classeur-collecteur <i>m</i>	archivo <i>m</i>	archivo <i>m</i>	rangschikking <i>f</i>	—	—	archiwum akt <i>n</i>	uložení <i>n</i>	—
kassa oszczędnościowa (PL)	Sparkasse <i>f</i>	savings bank	Caisse d'Epargne <i>f</i>	cassa di risparmio <i>f</i>	caja de ahorros <i>f</i>	spaarkas <i>f</i>	—	—	—	spółdzielca <i>f</i>	faktarépénztár
kasboek (NL)	Kassenbuch <i>n</i>	cash book	compte de caisse <i>m</i>	libro de cassa <i>m</i>	libro de caja <i>m</i>	—	—	—	księga kasowa <i>f</i>	pokladní deník <i>m</i>	penztárkönyv
kasabok (SV)	Kassenbuch <i>n</i>	cash book	compte de caisse <i>m</i>	libro de cassa <i>m</i>	libro de caja <i>m</i>	kasboek <i>n</i>	—	—	księga kasowa <i>f</i>	pokladní deník <i>m</i>	penztárkönyv
kassafack (SV)	Säfe <i>m</i>	safe	coffre-fort <i>m</i>	cassetta di sicurezza <i>f</i>	caja de seguridad <i>f</i>	safe <i>m</i>	—	—	sejf <i>m</i>	—	széf
kassakredit (SV)	Barkredit <i>m</i>	cash credit	crédit de caisse <i>m</i>	credito per cassa <i>m</i>	crédito en efectivo <i>m</i>	contant krediet <i>n</i>	—	—	—	—	—
kassarabatt (SV)	Barzahlungsrabatt <i>m</i>	cash discount	remise pour paiement comptant <i>f</i>	sconto per pagamento in contanti <i>m</i>	descuento por pago al contado <i>m</i>	korting voor contante betaling <i>f</i>	—	—	—	—	—
kassarabatt (SV)	Skonto <i>m/n</i>	discount	escompte <i>m</i>	sconto <i>m</i>	descuento <i>m</i>	korting voor contant <i>f</i>	—	—	—	—	—
kassaskóp (SV)	Tresor <i>m</i>	safe	coffre-fort <i>m</i>	cassaforte <i>f</i>	caja fuerte <i>f</i>	kluis <i>f</i>	—	—	—	—	—
Kassenbuch (D)	—	cash book	compte de caisse <i>m</i>	libro de cassa <i>m</i>	libro de caja <i>m</i>	libro de caixa <i>m</i>	—	—	—	—	—
kauce (CZ)	Kaution <i>f</i>	security	caution <i>f</i>	cauzione <i>f</i>	caución <i>f</i>	caução <i>f</i>	—	—	—	—	—
kaucja (PL)	Kaution <i>f</i>	security	caution <i>f</i>	cauzione <i>f</i>	caución <i>f</i>	caução <i>f</i>	—	—	—	—	—
Kauf (D)	—	purchase	achat <i>m</i>	acquisto <i>m</i>	compra <i>f</i>	compra <i>f</i>	—	—	—	—	—
Kauf auf Probe (D)	—	sale on approval	achat à l'essai <i>m</i>	acquisto a titolo di prova <i>m</i>	compra a prueba <i>f</i>	aankoop <i>m</i>	—	—	—	—	—
kaufen (D)	—	buy	acheter	acquistare	comprar	koop op proef <i>m</i>	—	—	—	—	—
Käufer (D)	—	purchaser	acheteur <i>m</i>	acquirente <i>m</i>	adquirente <i>m</i>	kopen	—	—	—	—	—
Käufermarkt (D)	—	buyer's market	marché d'acheteurs <i>m</i>	mercato degli acquirenti <i>m</i>	mercado favorable al comprador <i>m</i>	kopersmarkt <i>f</i>	—	—	—	—	—
Kaufhaus (D)	—	department store	grand magasin <i>m</i>	grande magazzino <i>m</i>	gran almacén <i>m</i>	warenhuis <i>n</i>	—	—	—	—	—
Kaufkraft (D)	—	purchasing power	pouvoir d'achat <i>m</i>	potere d'acquisto <i>m</i>	poder adquisitivo <i>m</i>	koopkracht <i>f</i>	—	—	—	—	—
Kaufmann (D)	—	businessman	négociant <i>m</i>	commerciante <i>m</i>	comerciante <i>m</i>	zakenman <i>m</i>	—	—	—	—	—
Kaufpreis (D)	—	purchase price	prix d'achat <i>m</i>	prezzo d'acquisto <i>m</i>	precio de compra <i>m</i>	aankoopprijs <i>m</i>	—	—	—	—	—
Kaufvertrag (D)	—	contract of sale	contrat de vente <i>m</i>	contrato de compraventa <i>m</i>	contrato de compra e venda <i>m</i>	koopcontract <i>n</i>	—	—	—	—	—
Kaution (D)	—	security	caution <i>f</i>	cauzione <i>f</i>	caución <i>f</i>	caução <i>f</i>	—	—	—	—	—
k dodání (CZ)	lieferbar	available	livrable	consignabile	suministrable	waarborgsom <i>f</i>	—	—	—	—	—
kedvezményezett (H)	Begünstigter <i>m</i>	beneficiary	bénéficiaire <i>m</i>	beneficiario <i>m</i>	favorecido <i>m</i>	leverbaar	—	—	—	—	—
kedvezményezett (H)	Premittent <i>m</i>	payee	remettant <i>m</i>	beneficiario <i>m</i>	remittente <i>m</i>	på lager	—	—	—	—	—
kedvező áru (H)	privileged	inexpensive	avantageux	a buon mercato	barato	goedkoop	—	—	—	—	—
keeping of an account (E)	Kontoführung <i>f</i>	—	tenue de compte <i>f</i>	tenuta di un conto <i>f</i>	administración de una cuenta <i>f</i>	het bijhouden van een rekening <i>m</i>	—	—	—	—	—
kembay valuta (H)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

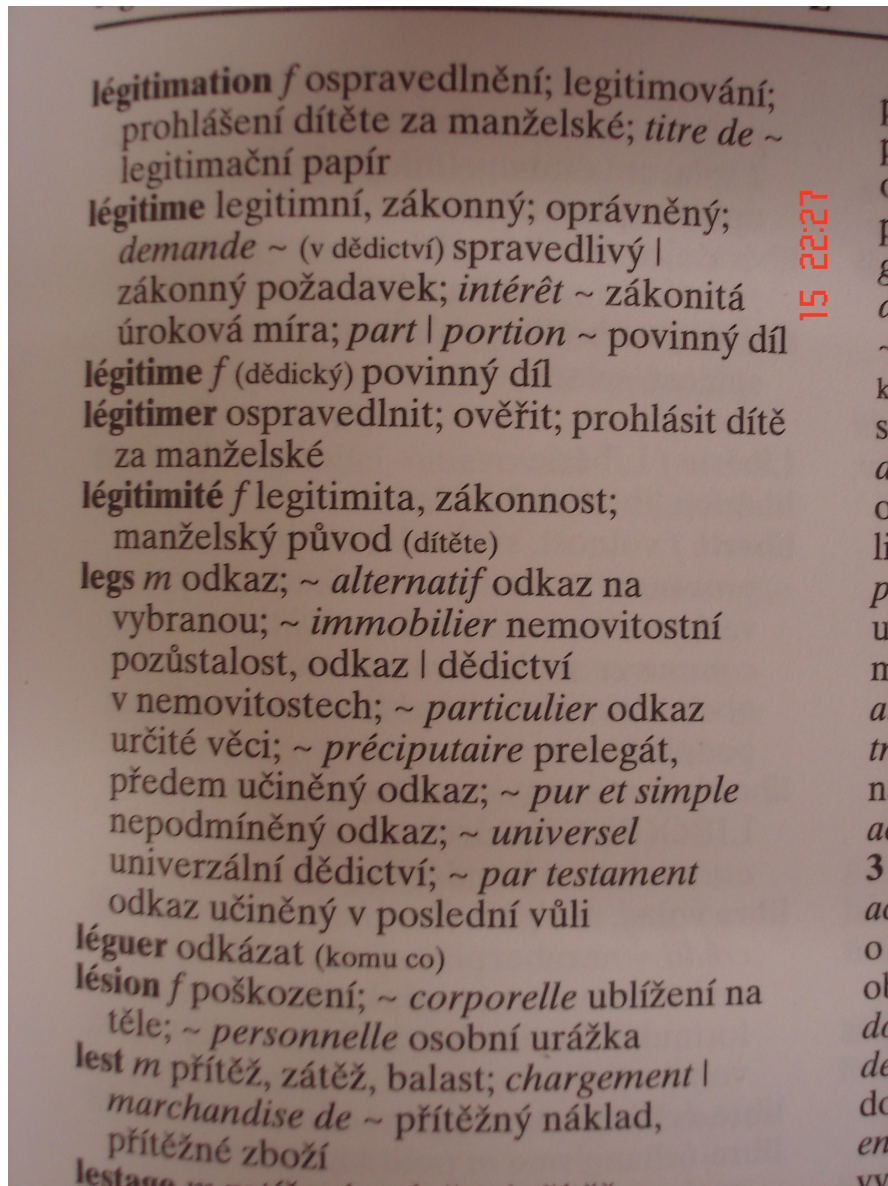
PŘÍLOHA č.5:

Francouzsko-český hospodářský slovník, Dubský, O., Praha, SPN, 1964

nodárného sboru; 2. zákonodárství
légiste *m* znalec zákona; *médecin* ~
soudní lékař
légitimaire patřící k povinnému dílu;
héritier ~ dědic povinného dílu
légitimation *f* legitimování, prohláše-
ní dítěte za manželské; *de* ~ legiti-
mační; *titre de* ~ legitimační papír
légitime legitimní, zákonný, oprávně-
ný, ověřený; *autorité* ~ zákonná vlá-
da; *défense* ~ dovolená sebeobrana;
demande ~ spravedlivý, zákonný
požadavek; *enfant* ~ manželské dí-
tě; *intérêt* ~ zákonitá úroková mí-
ra; *part (portion)* ~ (*légitimaire*)
povinný podíl
légitime *f* povinný díl dědický
légitimer *q* ověřit, ospravedlnit; pro-
hlásit dítě za manželské
légitimité *f* 1. legitimita, zákonnost,
zákonitost; 2. manželský původ dí-
těte
legs *m* odkaz; ~ *alternatif* odkaz na
vybranou; ~ *particulier* (~ *à titre*

PŘÍLOHA č.6:

Francouzsko-český a Česko-francouzský obchodní slovník,
Dubský, J., Vlasák, V., Dubský, O., SPN, 1998

PŘÍLOHA č.7:

Dictionnaire juridique, administratif et politique Tchèque-français,
Pataki, P., Praha, Linde, 1997

dekonztrační (adj.) - de déconcentration	del
dekret, -u (m) - décret (m)	C
En droit tchèque:	
1) (<i>en droit canon</i>) décrets de Gratien	del
2) décisions des princes et roi tchèques (<i>Cf. décret de Kutná Hora par Venceslas VI en 1409</i>)	del
3) " décrets de la Cour " pris par le <i>Chancellerie de la Cour à Vienne à partir de 1763</i>	
4) décisions prises par le gouvernement tchécoslovaque en exil entre 1940 et 1945	del
jmenovací ~ - décret de nomination	
~ na byt - décision (f) d'attribution d'un logement (<i>surtout sous le régime communiste pour les logements appartenant aux com- munes ou à l'Etat</i>)	del
~ prezidenta republiky - décret (m) présidentiel	del
dekretovat (ipf/pf) - décréter, régler par décret	del

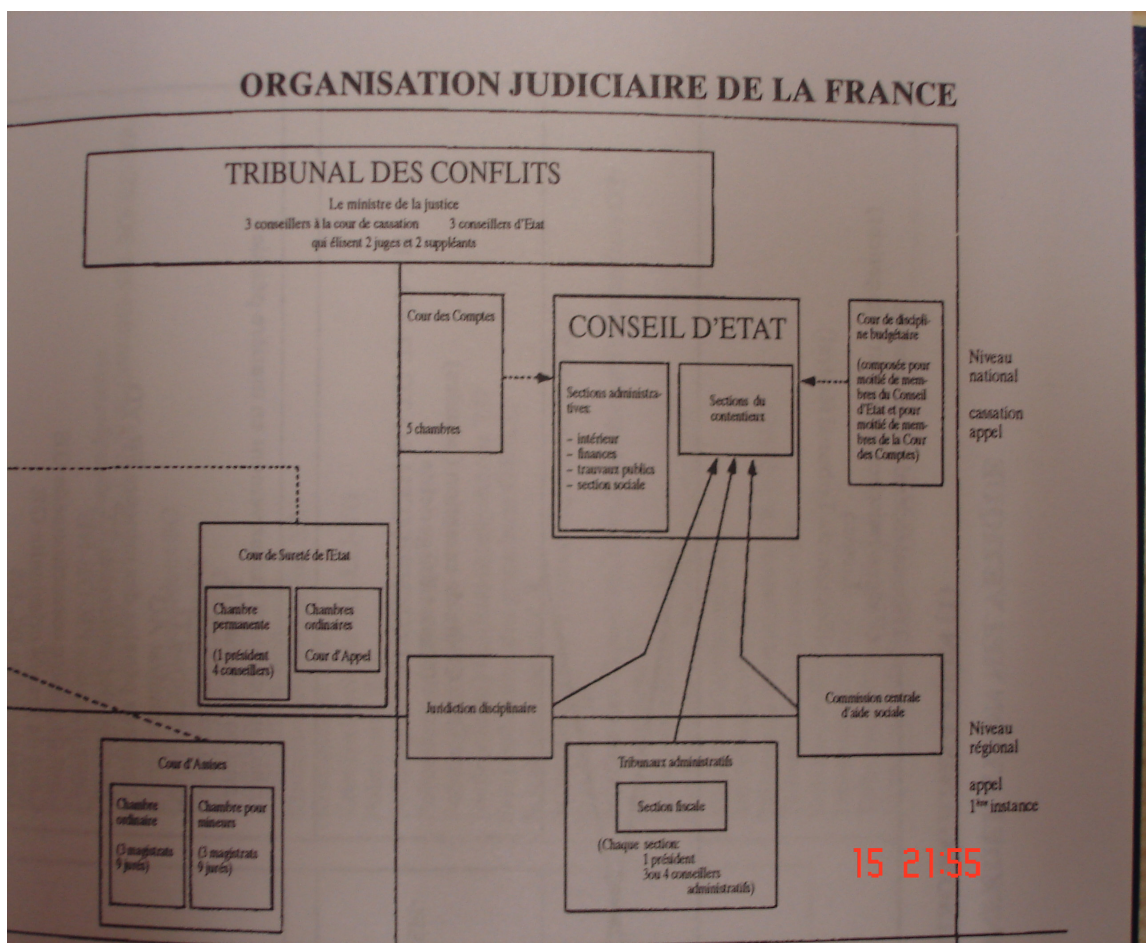
PŘÍLOHA č.8:

Čtyřjazyčný právní slovník, Tomášek, M., Tomášková, V.,
Praha, Kodex, 1997

pojištění	assurance f.
- pojištění předplatitelů	- assurance des abonnés de journaux
- úrazové pojištění osob	- assurance abstraction faite de sa vie professionnelle (en dehors de l'exercice de sa profession, vie privée)
	- asseoir une assurance sur une tête déterminée
- uzavřít pojištění pro určitou osobu	- assurance contre les accidents
- úrazové pojištění	- assurance contre les accidents corporels aux tiers transportés (à titre gratuit ou onéreux)
- pojištění přepravovaných osob	- assurance contre les accidents des domestiques
	- assurance contre les accidents du travail
- pojištění zaměstnanců domácností	- assurance contre les accidents des voyageurs
- pojištění proti pracovním úrazům	- assurance accidents et maladies
- (úrazové) pojištění pro cesty	- assurance des ascenseurs
	- assurance des associés
- pojištění proti úrazu a onemocnění	
- pojištění výtahů	- assurance automobile (dégâts matériels)
- pojištění společníků	- assurance automobile (responsabilité civile)
	- assurance automobile tous risques
- pojištění motorových vozidel (proti způsobení hmotné škody)	
- pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem motorových vozidel (tzv. povinné ručení)	- assurance des bagages pl.
- pojištění proti všem rizikům spojeným s provozem motorových vozidel	- assurance des biens pl.
- pojištění zavazadel	- assurance des bijoux pl.
- pojištění majetku	
- pojištění šperků	

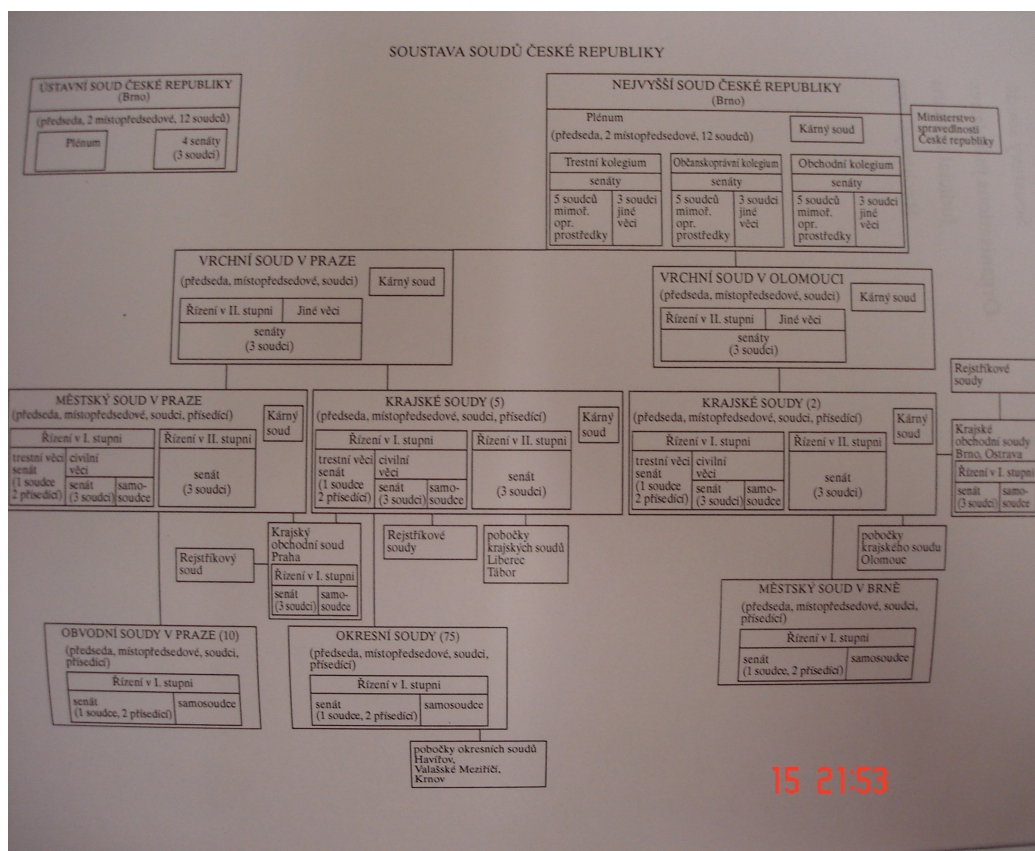
PŘÍLOHA č.9:

Čtyřjazyčný právní slovník, Tomášek, M., Tomášková, V.,
Praha, Kodex, 1997

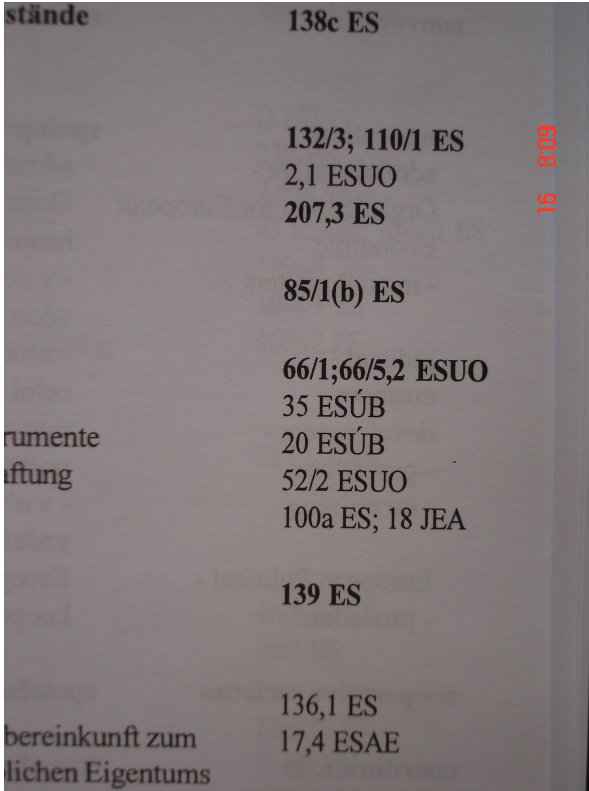
PŘÍLOHA č.10:

Čtyřjazyčný právník slovník, Tomášek, M., Tomášková, V.,
Praha, Kodex, 1997

PŘÍLOHA č.11:

Čtyřjazyčný slovník práva Evropského společenství,
Tichý, L., Král, R., Svoboda, P., Zemánek, J., Praha, Linde, 1997, 1999, 2005

stände	138c ES
	132/3; 110/1 ES
	2,1 ESUO
	207,3 ES
	85/1(b) ES
	66/1;66/5,2 ESUO
	35 ESÚB
umente	20 ESÚB
ftung	52/2 ESUO
	100a ES; 18 JEA
	139 ES
	136,1 ES
bereinkunft zum	17,4 ESAE
lichen Eigentums	

16 809

PŘÍLOHA č.12:

Francouzsko-český slovník finanční, Pohorská, R., Plzeň, Fraus, 2002

Zkratky/Les sigles et les abréviations		
a) abréviations utilisées dans le domaine des finances (zkratky používané v oblasti finančnictví)		
ADP	Action à dividende prioritaire	akcie s přednostním právem na dividendu
AELE	Association européenne de libre échange	Evropské sdružení volného obchodu
AF	Anciens francs	staré franky
AF	Allocations familiales	rodinné přídavky
AFB	Association française des banques	Francouzská bankovní asociace
AFEC	Association française des établissements de crédit	Francouzská asociace úvěrových institucí
ALE	Association de libre échange	Sdružení volného obchodu
AM	Assurance-maladie	nemocenské pojištění
AME	Accord monétaire européen	Evropská měnová dohoda
AMM	Adhérent mainteneur de marché	člen burzy, tvůrce trhu
ANF	Agents non financiers	nefinanční subjekty
AR	Accusé de réception	stvrzenka
AS	Assurances sociales	Sociální pojišťovna
ASBL	Association sans but lucratif	neziskové sdružení
ATD	Avis à tiers détenteur	stávka pro třetí osobu
AV	Avis de virement	převodní příkaz
BCE	Banque centrale européenne	Evropská centrální banka
BEI	Banque européenne d'investissement	Evropská investiční banka
BEE	Banque européenne d'exportation	Evropská banka pro vývoz
BERD	Banque européenne pour la	